

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

Hak-al

IN DIT NUMMER

- **Big Day 2008**
- **Wat helpt de Nederlandse weidevogels erboven op?**
- **Brieven van de voorzitter**

Colofon

Voor vragen over de bezorging,
Loes Plaisier
☎ 0345 - 51 98 47

Redactieadres:
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
e-mail: redactie@nvwc.nl

Eindredacteur:
Louis van Oort

Redactie:
Cocky de Groot
Harry van de Warenburg
Ruud Post

Webbeheer:
Jouke Altenburg

Uitgave:
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
e-mail: post@nvwc.nl
website: www.nvwc.nl

Vormgeving:
Ruud Post

Druk:
GraphiCCommunication
Culemborg

Oplage:
420 exemplaren

Distributie:
A. van de Berg, Y. en J. Bosma,
Th. & A. Boudewijn, K. van Elst,
J. Geven, G. Greve, J.J. Geleedst, A.
Jacobs, Y. Jakobs-Lammers,
L. v.d. Kooij, M. Steltenpool,
W. van de Ree, W.&C. Rubers,
W. de Rooij, H. v.d. Warenburg en
F. Waroux.

Lidmaatschap:
Hak-al is een uitgave van de
Natuur- en Vogelwacht Culemborg
en wordt gratis onder haar leden
verspreid.

Van de redactie

Beste Hak-al-lezers!

De NVWC heeft weer een seizoen afgesloten, de laatste Hak-al voor de grote vakantie ligt voor u. Hopelijk bieden de artikelen inspiratie voor een natuurrijke zomer. Zeker voor de vogelliefhebbers zal dat het geval zijn. Het is namelijk weer eens een ouderwetse 'vogel-Hak-al' geworden, met liefst twaalf artikelen die specifiek over vogels gaan. Grote inspirator achter al dit gevederde geweld is Jouke Altenburg, wiens nieuwe baan bij Vogelbescherming hem gegoten zit als de 'vacht' van een keizerspinguïn.

Een van zijn bijdragen is de aloude vogelrubriek, die hij weer overgenomen heeft van Gerrit Jan Klop. De rubriek krijgt een iets andere, maar minstens zo interessante invulling. Deze keer vestigt Jouke de aandacht op de huisvesting van de huismus, de gezellige kwetteraar wiens aantallen de afgelopen 25 jaar gehalveerd zijn, mede door het verdwijnen van nestgelegenheden. Hij geeft ook aan hoe we wat dit betreft de huismus een handje kunnen helpen.

Een jaarlijks hoogtepunt binnen de NVWC-gelederen is de Big Day, de vogelkijkmarathon in mei. Ondergetekende miste de afgelopen editie door wat onhandig planwerk. En hoewel ik ruime compensatie ontving in de vorm van twee fantastische vogeldagen in het noorden des lands, voelde ik toch wel wat spijt toen ik de verslagen van twee deelnemers onder ogen kreeg. Winnaar Job de Boer en Theo Boudewijn, die eervol derde werd, geven treffend weer waarom de Big Day voor de rechtgeaarde vogelaar een eigenlijk niet te missen evenement is.

Daar we de Nederlandse Mededingingsautoriteit niet op onze nek willen krijgen, is uiteraard wel gezorgd voor een buffer tegen het vogelmonopolie. Zo is daar de rubriek Van de leesplank, doet Frans Waroux verslag van een dagje uit van de Klus- en Biebgroep en is er tenslotte een inspirerend artikel van Leo van der Kooij over een plantenexcursie naar de Alblasserwaard. De rubriek Waar komt die naam vandaan? van Ellen Geleedst gaat over ... de buizerd. Dat dan weer wel.

Lekker leesvoer dus. Maar eigenlijk is dit niet de tijd om te lezen. Dit is de tijd om lekker buiten te zijn, zelfs al ben je niet met vakantie. Er valt bijvoorbeeld genoeg te genieten in de bebouwde kom van Culemborg: de Zump, de Plantage - met het ooievaarsnest, de Ronde Haven, gierzwaluwen die over de markt scheren en dan hebben we het alleen nog maar over vogels (het thema van deze Hak-al tenslotte). Ook zonder inspanningen valt er van dichtbij genoeg te zien in Culemborg; dus kijk niet alleen in de etalages van winkels maar ook eens naar boven. De stadse natuur...

Voordat ik u een weergaloze zomer ga wensen nog even dit: de eerstvolgende Hak-al verschijnt pas begin oktober. Dat zou betekenen dat we de eerste najaarsactiviteiten al in de convo's van dit juninummer moeten aankondigen. Tegen die tijd is iedereen dat natuurlijk weer vergeten. Daarom is er medio juli een extra conforonde. Iedereen die van eind juli tot medio oktober verantwoordelijk is voor een NVWC-activiteit kan hiervoor tot uiterlijk 30 juni een convo inleveren bij de redactie.

En dan wens ik u nu, zoals beloofd, een weergaloze zomer!

Louis van Oort

Nummer 3

Het voorblad
grutto

Foto:
Jouke Altenburg

- 04** Ingezonden brief van de voorzitter
- 05** Big Day 2008
- 12** Van de leesplank: januari-februari 2007
- 16** Jaar van de Scholekster: doe mee!
- 17** Waar komt die naam vandaan? Waarom niet: de buizerd?
- 18** Kauwenkabaal
- 20** Open discussie, Tweespraak weidevogels
- 22** Vogelrubriek: Help de huismus met de vogelvide
- 24** Dagje uit met de Klus- en Biebgroep
- 26** Green Rangers gaan het komende jaar verder!
- 28** Nieuws van het bestuur
- 29** Goed gezien! Birdie
Mysterybird
- 30** Ooievaarsnest op terrein Vitens geplaatst
- 32** Plantenexcursie naar de Alblasserwaard
- 36** Wat helpt de Nederlandse weidevogels erbovenop?
- 38** Convocaties
- 40** Adressen

Ingezonden brief van de voorzitter

(GEPLAATST IN DE CULEMBORGSE COURANT VAN 28 MEI)

VOGELS GELUKKIG BESCHERMD

In haar column in de Culemborgse Courant van woensdag 23 mei ergert Monica Wichgers, VVD-raadslid, zich aan regelgeving in Nederland. Die beschermt veel te veel de dieren en zorgt daardoor voor 'duizenden euro's' aan extra kosten. Nee, ga dan, net als haar vrienden, naar Frankrijk. „Daar kun je nog heerlijk op je terras aan een wijntje zitten en heb je niet van die dwaze beperkingen door kwetsbare en beschermde dieren. Helaas moet ik Monica ruw uit haar heerlijke vakantiedromen wekken. De Flora- en faunawet, die hier de planten en dieren beschermt, is mede gebaseerd op de Vogelrichtlijn (Birds Directive) en dat is een Europese wet en niet een Nederlandse. Ook in Frankrijk zijn de vogels gelukkig beschermd en ook daar zullen kolonies van de oeverzwaluw kunnen zorgen voor aanpassingen in geplande activiteiten. Ik denk trouwens dat Monica's vrienden in Domsps dit zeker zullen gebruiken als er een weg wordt gepland vlak langs hun heerlijk gelegen terras waar ze, al dan niet met hun vrienden Wichgers uit Nederland, heerlijk van hun wijntje genieten.

Dat is maar goed ook. Zonder deze bescherming gaan de 'o zo' noodzakelijke ingrepen in het landschap door. Zonder deze Europese wetgeving zou de natuur in Nederland en ook bij Culemborg nog sneller achteruit gaan dan nu al het geval is. Toen ik nog klein was, lag Nederland aan kop wat betreft rekening houden met de natuur en met de planten en dieren die met ons samenleven. De laatste tien jaar zijn we die glansvolle eerste positie kwijtgeraakt.

Rekening houden met de natuur hoeft trouwens helemaal geen duizenden euro's te kosten. De meeste vertragingen en hoge kosten komen doordat er niet goed en niet tijdig is gekeken welke natuurwaarden in het geding zijn bij de ingrepen en werkzaamheden. Als je dat goed van tevoren onderzoekt, kun je er uitstekend rekening mee houden. Dan kun je de planning zodanig maken dat de zandberg met de nesten van de oeverzwaluw helemaal niet in mei moet worden afgegraven, maar wacht je rustig tot ze zijn uitgebroed. Ook kun je de zandhoop tijdens het werk schuin afvlakken, of met een zeil afdekken. Dan gaan de zwaluwen er niet in nestelen. Dit is een kwestie van kennis, goed plannen en zorgvuldig werken.

Ook in de omgeving van Culemborg is de afgelopen 20 jaar al zoveel waardevolle natuur verdwenen dat we wel gedwongen zijn om zuinig te zijn met wat we nog over hebben. Dat is niet een kwestie van overdreven veel regeltjes, maar dat is rekening houden met wat heel veel inwoners van Culemborg waardevol vinden: natuur, planten en dieren, in hun directe omgeving.

In Frankrijk heb je veel meer natuur dan in Nederland, maar ook hier zullen ze over niet al te lange tijd merken dat die ook in dat land sterk achteruit gaat. Dan zullen ze ook daar dankbaar zijn dat er wetten zijn die er voor zorgen dat de natuur wordt beschermd. Want ik vraag me af of de oud-Culemborgers waar Monica over spreekt nog wel in Domsps willen wonen als er constant geraas is van langsracende auto's langs hun slaapkamer of als ze in de constante stank zitten van een grootschalige varkensboerbuur. En Monica, even een gewetensvraag: ga je er dan nog steeds je meivakantie doorbrengen?

*Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Kars Veling, voorzitter*

Verlag Big Day 2008

De teams: team 1: Gerrit-Jan en Chris, team 2: Daniël en Job, team 3: Theo en Yvonne. Foto: Kars Veling

OPNIEUW DE BLINDE VINK AAN DE HAAK GESLAGEN!

Op 9 en 10 mei heeft voor de zevende keer de Big Day van de vogelwerkgroep plaatsgevonden. Hierbij dienen binnen 22 uur zoveel mogelijk vogelsoorten binnen het werkgebied van de NVWC waargenomen te worden. Er wordt gewerkt in teams van twee personen. De deelnemers mogen zich alleen per fiets of lopend verplaatsen en elke vogelsoort moet positief herkend worden door beide deelnemers van het team. Dit betekent natuurlijk dat het team met het minste aantal soorten het eerlijkst is of samengesteld uit de slechtste vogelaars. Persoonlijk geef ik de voorkeur aan de eerste mogelijkheid.

door Theo Boudewijn

Dit jaar viel de Big Day samen met de Pinkstervakantie, zodat veel vaste deelnemers verhinderd waren: Arjan Brenkman (vijf keer eerste), Paul van Veen en Louis van Oort (bijna altijd tweede) en Jan Dirk (bijna altijd vierde) ontbraken, zodat er nieuwe kansen waren voor de resterende deelnemers. In totaal deden er drie teams mee: het team van de beloften, de eenmalige winnaars en de bezemploeg. Het team van de beloften bestond uit Job de Boer de Daniël Beuker: al vele jaren zouden ze de hiërarchie van Arjan, Paul en Louis doorbreken, maar dit was tot nu toe nog nooit gelukt. Het team van de eenmalige winnaars bestond uit Gerrit Jan Klop en Chris Harmsen, die beiden al een keer met Arjan de hoofdprijs (de Gouden Snip) gewonnen hadden. De bezemploeg bestond uit Yvonne Gasau en Theo Boudewijn, die beiden al (verschillende keren) eervol laatste waren

geworden. Hieronder zal ik vooral een verslag geven van de belevenissen van de bezemploeg, omdat die me het meest aanspreekt.

De bezemploeg had van tevoren slechts één afspraak gemaakt: we doen hier zeer relaxt. Dit kwam ook tot uiting in de voorbereiding. Theo ging op hoogtestage in de Waalse Ardennen. Waterspreeuw, grote gele kwikstaart, appelvink, goudvink, zwarte mees en vuurgoudhaantje om het huisje. Kortom, allemaal soorten die je hier niet tegen komt. De terugreis werd op het laatste moment aanvaard, zodat hij om vijf uur weer in Culemborg was. Er was dus nog net voldoende tijd om een fiets te lenen (de eigen fiets heeft nog steeds een kapotte versnelling) en het zadel hoger te zetten. Yvonne koos een andere voorbereiding. Zij had twee jaar lang geen aandacht aan vogelgeluiden besteed, zodat alle

geluiden weer nieuw waren. Daarnaast kwam ze op een ligfiets aanzetten om aan te geven hoe relaxt we de zaak zouden aanpakken.

Gewone meeuwen moeilijk

Om 18.45 uur stonden alle deelnemers al bij de Ketel-vink te wachten op het startschot dat door Kars en Gonda gegeven werd. Voordat wij waren opgestapt, waren de twee andere ploegen al om de hoek verdwenen. Ze hadden dan ook een eerdere pont naar de Steenwaard. Bij de Steenwaard begon onze teller ook langzaam op te lopen. We misten net als Job en Daniël de zwarte ruiter, maar ook de blauwborst. Gelukkig hadden we nog wel de zilvermeeuw. In deze tijd van het jaar is het vaak moeilijk om gewone meeuwensoorten als kokmeeuw en stormmeeuw waar te nemen, want die zitten over het algemeen in de broedgebieden.

Van de Steenwaard gingen we via de Ronde Haven naar de Baarsemwaard. Op het fietspad nog even geluisterd naar de matkop, die hier de voorgaande weken steeds zat te roepen, maar nu natuurlijk zijn bek hield. Gelukkig waren een roodborstje, een tuinfluiter, een spotvogel en een bosrietzanger wel zo vriendelijk om zich te laten horen, zodat we zeer vrolijk kletsend langs de Baarsemwaard fietsten. Alleen een rietzanger wist ons hier te overstemmen, zodat we ook die op de lijst konden zetten. In de Goilberdingerwaard konden we de lijst aanvullen met de brandgans en oeverloper, maar ook zagen we hier de kolgans en de smient. De laatste soort werd hier (gelukkig) niet door het team van de beloften opgemerkt. Ondanks ijverig zoeken werden geen roodborsttapuit of tapuit gevonden, terwijl een mogelijk gele kwikstaart niet door iedereen werd gezien.

Leffe Blond en witte wijn

Ondertussen was het al ruim 21:30, zodat we achter de uilen aanmoesten. Ondanks een diepgaande kennis over de verspreiding van uilen rond Culemborg, wisten we het niet verder te brengen dan een ransuil vlakbij De Bol. Verder hielden alle steenuilen en bosuilen hun snavel. Kortom tijd voor de Leffe Blond en de witte wijn. Tegelijk telden we onze score op: we hadden in totaal 58 soorten, terwijl bekend is dat je de eerste avond al zo'n 80 soorten moet hebben om kans te maken op de overwinning met bijna 110 soorten (ervaring Arjan Brenkman). Gewapend

met deze kennis konden we rustig gaan slapen, want er bestond geen gevaar meer voor een overwinning. De latere winnaars bleken de eerste avond 72 soorten te hebben.

Om half vijf liep de wekker af en om vijf uur zaten we weer op de fiets richting Tichelterrein bij Buren. Anderhalf uur later dan de latere nummers twee. Op de heenweg scoorden we de buizerd en de torenvalk maar geen gele kwikstaart of tapuit. In het Tichelterrein konden we de wielewaal niet vinden evenmin als de dodaars, de boompieper en de ijsvogel. Wel kwamen we een echte Papparazzi tegen van de Hak-Al, die op afstand met een teelens de verschillende teams flitsend achtervolgde. Zelfs hij (Ruud Post) had de wielewaal gehoord. Om ons zelfvertrouwen wat te versterken, zagen we gelukkig wel een havik en ook een kleine bonte specht, die vlakbij de ingang uitgebreid aan het foerageren was en zich goed liet waarnemen.

Na het Tichelterrein gingen we op weg naar de Regulieren om daar op zoek te gaan naar een tapuit, lepelaar en groenpootruiter (eerder die week nog aanwezig), terwijl we ook gokten op (weer) een wielewaal en een boomvalk. Helaas, we zagen geen enkele van de genoemde soorten. Wel vonden we al snel de boompieper, terwijl ook de grauwe vliegenvanger uitgebreid zat te roepen. Bij de Platte Weg kwamen we de beloften tegen, die er zeer monter uitzagen: ze hadden, in tegenstelling tot wij, al verschillende wespdiëven gezien. Zij gingen met de klok mee de Regulieren rond en wij tegen de klok in. Voortdurend waren er nu roofvogels in de lucht en met veel zwoegen wisten we hier ook twee wespdiëven van te maken. Ondertussen hadden de beloften met hun telescoop een lepelaar gezien, die 'toevallig' vlak daarna opvloog, zodat we die helaas misten.

Uitgebreid ontbijt

Zo langzamerhand was het wel tijd geworden voor een uitgebreide lunch, zodat we via de Parallelweg-oost richting Culemborg fietsten: nog even een stormmeeuw ophalen bij de waterzuivering en een zwarte roodstaart bij de Gamma. Maar helaas, niemand aanwezig, maar gelukkig nog wel een roek gezien. Bij een uitgebreid ontbijt van croissants, geperst sinaasappelsap en koppen koffie maakten we rond 12:00 opnieuw de balans op:

we zaten op 78 soorten. Dit is een aantal waarmee je niet de andere teams tegen wilt komen. Tijd voor een andere en efficiënte aanpak. Eerst met de telescoop naar de Kerswerf: zomertaling, tapuit en teruglopend een tweetal kneuen. Daarna naar de Plantage: hier zat een boomkruiper bij de ingang, een grote lijster op het doel van het nabijgelegen voetbalveld en tenslotte riep er nog een goudhaantje.

Ondertussen belde Daniël nog met de vervelende mededeling dat bij de Kerswerf aan de overkant van de Lek een zwarte ooievaar zat, maar we besloten aan dit soort vage geruchten geen aandacht aan te besteden (bovendien mochten we hem toch niet meetellen, omdat we de soort niet zelf gevonden hadden). Vervolgens op naar de boomgaard bij het Bakelbos, waar we de steenuil uit zijn nestboom schudden: 85. Bij het stadhuis zat de boomklever bij zijn nest, zodat we steeds opgewekter werden. Pavijen leverde niet één maar meerdere zingende zwarte roodstaarten op en de gierzwaluw, die een buizerd aanviel, bleek toch eigenlijk een boomvalk te zijn.

Tenslotte nog even naar een plek langs de Lekdijk, waar jaarlijks een bosuil broedt. Weliswaar was één van de oude broedvogels afgelopen herfst slachtoffer van het verkeer geworden en was de nestboom omgehakt, maar in de alternatieve nestboom zat een vrouwtje bosuil op haar twee jongen woedend naar ons te kijken: 90. Op de terugweg naar Huize Klop waar de eindafrekening opgemaakt zou worden, deden we bij de afvalwaterzuivering nog een poging om een stormmeeuw te vinden, maar helaas bleken er nog steeds alleen maar kleine mantelmeeuwen te zitten.

Sterke verhalen

Bij Huize Klop was er gelukkig bier en waren er helaas ook sterke verhalen over zwarte ooievaars, zwarte ruiters en zwarte vrouwen. We konden hier alleen witte kwikstaarten tegenover stellen. Bij het maken van de eindafrekening bleken de beloften eindelijk doorgebroken te zijn en met 102 soorten de winnaars te zijn, terwijl de eenmalige winnaars met 98 soorten hun naam eer aandedden. Wij hadden met 90 soorten een eervolle derde plaats. Uiteindelijk bleek dat de winnaars geen prijs hadden, omdat de Gouden Snip na vijf keer winnen definitief in handen van Arjan was over gegaan. Gelukkig hadden de dochters van de firma Boudewijn weer voor een Blinde Vink voor de verliezers gezorgd. Deze vink werd met de andere teams broederlijk gedeeld.

Terugfietsend naar huis (na 69 km en 5,25 uur fietsen zonder zadelpijn) konden we de balans opmaken: we hadden een mooie derde plaats, terwijl Job en Daniël twee na laatst waren geworden en Gerrit Jan en Chris één na laatst.

Volgend jaar zal het extra spannend worden: de mensen, die er niet

soort	team Daniël en Job	team Gerrit-Jan en Chris	team Theo en Yvonne
dodaars	1	1	
fuut	1	1	1
aalscholver	1	1	1
grote zilverreiger	1		1
blauwe reiger	1	1	1
zwarte ooievaar	1		
ooievaar	1	1	1
lepelaar	1		
knobbelzwaan	1	1	1
kolgans	1	1	1
grauwe gans	1	1	1
canadese gans	1		1
brandgans	1	1	1
bergeend	1	1	1
smient			1
krakeend	1	1	1
wilde eend	1	1	1
zomertaling	1	1	1
slobeend	1	1	1
kuifeend	1	1	1
wespendief	1	1	1
zwarte wouw	1	1	
bruine kiekendief	1	1	
blauwe kiekendief	1		
havik	1	1	1
sperwer	1	1	
buizerd	1	1	1
torenvalk	1	1	1
smelleken	1		
boomvalk	1	1	1
patrijs			
waterral		1	
waterhoen	1	1	1
meerkoet	1	1	1
scholekster	1	1	1
kluut	1	1	1
kleine plevier	1	1	1

waren, willen laten zien dat zij eigenlijk de beste vogelaars zijn, Job en Daniël willen laten zien dat de overwinning geen vergissing was en er zijn geruchten dat er volgend jaar weer damesteam meedoet. Kortom, het wordt nog spannend wie volgend jaar de Blinde Vink wint en wie de meeste soorten ziet.

BIG-DAY 2008 (9-10 MEI)

door Job de Boer

Sinds een jaar of vier woon ik in Utrecht. Utrecht, een mooie stad om te studeren en te feesten, maar met weinig, zeer weinig vogels. Bij mijn ouders in Culemborg kon ik altijd voor, of na het eten, even een "rondje" maken. Een tochtje met fiets en verrekijker over de dijk en dan tellen hoeveel vogelsoorten ik zag.

Het "verzamelen" van soorten vogels binnen een bepaald tijdsbestek, of zoals bij mij een rondje dijk, is leuk. Naast de gebruikelijke apparatuur en vogelliteratuur vraagt het een geavanceerd jachtinstinct, continue oplettendheid en een groot besef van "waar kan ik welke soort verwachten". De zojuist omschreven ingrediënten zijn door aantal fanatieke leden van de NVWC samengevoegd en zo is zes jaar geleden de Big-Day ontstaan. Een wedstrijd waarin geprobeerd wordt, in teams van twee, zoveel mogelijk vogelsoorten te zien, in en rond Culemborg. De teams bestonden dit jaar uit Yvonne Gasau en Theo Boudewijn, Chris Harmsen en Gerrit Jan Klop, en Daniel Beuker en ondergetekende. Helaas waren er dit jaar ook een aantal afwezigen, zoals de winnaar van afgelopen jaren, Arjan Brenkman. Het team met de meeste vogelsoorten wint de Gouden Snip, een felbegeerde prijs, waarvoor deelnemers graag aan partnerruil doen als de score het jaar daarvoor tegenviel. De tijd die je ervoor krijgt: 22 uur, met de fiets als enig vervoersmiddel. Ik durf te wedden dat sommige deelnemers bij het lezen van deze laatste zin spontaan pijn aan hun achterwerk krijgen, dat even terzijde.

Mijn wederhelft

Piep, piep...het is vrijdagochtend 9 mei en ik krijg een sms van mijn Big-Day partner, Daniel. "Job, ik heb een plek voor fluitier (een soort die zelden in Culemborg wordt gezien), straks voor de start even langsrijden en kijken of ie er nog zit?!" Daniel is al zes jaar mijn wederhelft. Waar Daniel soorten ziet, hoor ik ze, en andersom. Tot de dood ons scheidt Daniel... Om 16:00 uur, drie uur voor de start, staan Daniel en ik bij de vermeende plek waar die krent zou moeten zitten, maar we horen of zien niets. Dit doet echter niets af aan het jaarlijks terugkerend gevoel; dat het dit jaar veel beter gaat dan voorgaande jaren. Dit gevoel wordt nog eens bevestigd door een overvliegende rode wouw. Om 18:45 uur wordt er verzameld bij de Ketelvink. Een sperwer vliegt langs. Het liefst houd ik hem een kwartier in het zicht, zodat ik hem bij de start om 19:00 uur direct kan vastleggen, maar mijn aandacht wordt getrokken door iets anders. Zojuist had ik het over de fiets als verplichte vervoersmiddel, maar wat voor fiets?! Ja, dat mag je natuurlijk zelf weten. Een racefiets, mountainbike of tourfiets zijn allemaal respectabele fietsen voor als je meerdere kilometers moet maken, maar Yvonne dacht meer aan een ligfiets. Wel leuk, een team dat zowel horizontaal als verticaal in evenwicht is.

Vol adrenaline

Grappen en grollen maken vlak voor zevenen plaats voor opwinding en spanning. Vol adrenaline stuiven Daniel en ik eerst naar, natuurlijk; de fluitier. We hoeven niet eens van onze fiets af. Op 't Jach zit de fluitier die 's middags pleite was, volop te zingen. Daniel en ik lachen wat en

schudden elkaar de hand. Zo, dat was de eerste krent in de pap, maar een krent is geen krent meer als alle andere teams hem ook hebben gezien of gehoord en die kans is groot. We fietsen harder over de dijk dan is toegestaan, op weg naar de pont. Om de Big-Day te winnen moet je geluk hebben. Geluk kun je afdwingen, maar geluk kun je ook kopen. Dit kunt u navragen bij alle deelnemers die ooit, waarschijnlijk tegen betaling, met Arjan Brenkman de Gouden Snip hebben gewonnen. Daniel en ik dwingen geluk af. Zo stond de pont keurig op ons te wachten. In de Steenwaard, aan de andere kant van de Lek, zien we niet veel. Weinig steltlopers en ook geen zwarte Sterns of dwergmeeuw. Wel het gewoonlijke spul welke je natuurlijk ook gezien moet hebben. Een soort is een soort en in de eindscore wordt niet gekeken naar kwaliteit, maar naar kwantiteit. Oeverloper, aalscholver, rietgors en veldleeuwerik zijn soorten die we bijschrijven.

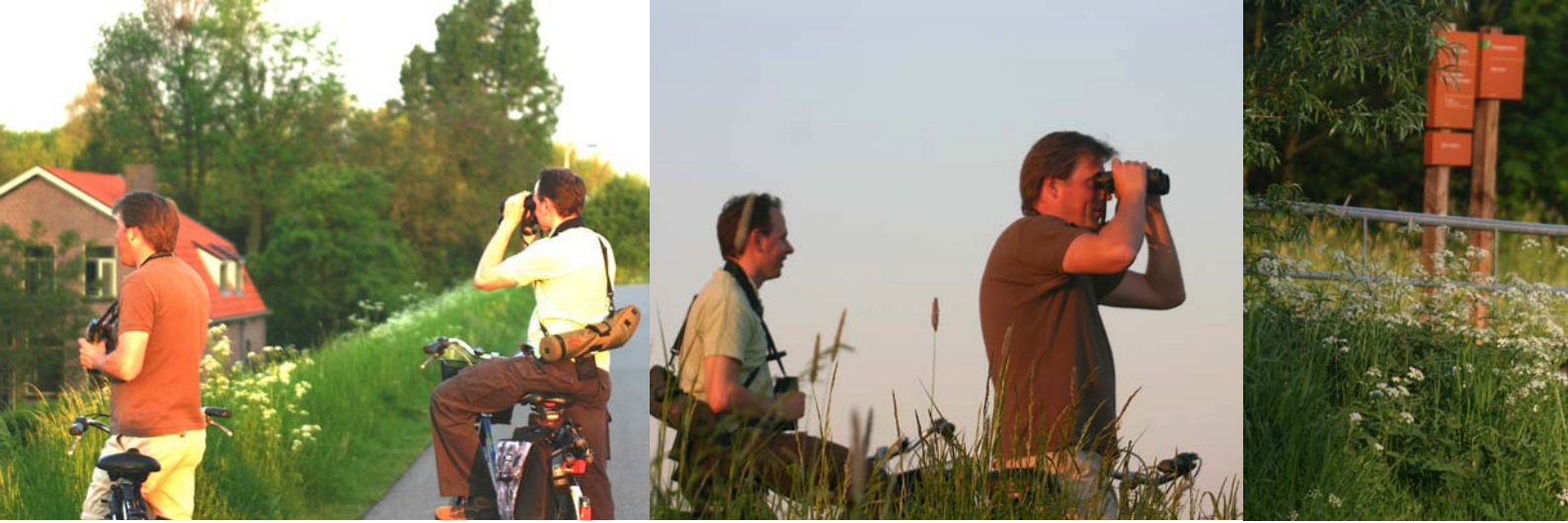
Papparazzo Post

Op weg naar de Kerswerf bij Beusichem komen we een paparazzo in de vorm van Ruud Post tegen. Hij wil onderweg wat plaatjes schieten met zonsondergang. Tijdens de Big-Day draait veel om tijd, dus na wat geforceerde poses liet hij ons weer met rust. In de Kerswerf zitten ook weer veel algemene soorten. Tijdens het broodje shoarma wat we naar binnen werken, tijdens het wachten op volledige zonsondergang, werken we de lijst bij en tellen we ongeveer 60 soorten. Best veel in drie uur. Omdat het eigenlijk best goed gaat besluiten we de uilen te doen en daarna te gaan pitten. Ik zeg dit zo, omdat we dit toen ook zo dachten. Net als je broodje shoarma wacht je gewoon op je bestelling. Steen-, bos- en ransuil horen we alle binnen een half uur en om 23:45 uur liggen we voldaan in bed. Piep, piep hoor ik... Is het Daniel die me 's nachts sms't en een heel zeldzame uil denkt te horen? Nee, het is m'n wekker die om 04:15 uur afgaat. Het eerste wat ik bedenk als ik wakker word is: hoe zullen die anderen het hebben gedaan? Zijn Gerrit Jan en Chris, voor het eerst een duo, nog wel vriendjes? Is Yvonne vannacht gewoon op haar ligfiets blijven liggen?

Heerlijk begin

Daniel en ik komen om 05:15 uur aan bij het Tichelterrein. Onderweg zien we een onvolwassen blauwe kiekendief, een soort die nog nooit op een Big-Day gezien is. Olé, dit is een heerlijk begin van de dag! Het eerste wat me opvalt bij het Tichelterrein zijn fietsen van de teams en een auto, de auto van Ruud Post. Als echte onherkenbare BV-ers (bekende vogelaars) sneaken we het veld in. In een uur tijd zien en horen we havik, sperwer, boomklever, dodaars en wielewaal, een goede Big-Day soort. We vervolgen onze weg via

kievit	1	1	1
grutto	1	1	1
zwarte ruiter		1	
tureluur	1	1	1
oeverloper	1	1	1
kokmeeuw	1	1	
stormmeeuw		1	
kleine mantelmeeuw	1	1	1
zilvermeeuw	1	1	1
visdief	1	1	1
holeduif	1	1	1
houtduif	1	1	1
turkse tortel	1	1	1
koekoek	1	1	1
steenuil	1	1	1
bosuil	1	1	1
ransuil	1	1	1
gierzwaluw	1	1	1
ijsvogel	1	1	
groene specht	1	1	1
grote bonte specht	1	1	1
kleine bonte specht		1	1
veldleeuwerik	1	1	
oeverzwaluw	1	1	1
boerenzwaluw	1	1	1
huiszwaluw	1	1	1
boompieper	1	1	1
graspieper	1	1	1
gele kwikstaart	1	1	
engelse kwikstaart	1		
noordse kwikstaart		1	
witte kwikstaart	1	1	1
winterkoning	1	1	1
heggemus	1	1	1
roodborst	1	1	1
blauwborst	1	1	
zwarte roodstaart	1	1	1
tapuit		1	1
merel	1	1	1

een bezoek aan de Regulieren naar de Baarsemwaard. Een mooie rit die ons braamsluiper, zwarte roodstaart, een zonnende steenuil, Engelse gele kwikstaart, grote zilverreiger, wespendif, kolgans en nog meer fijne soorten oplevert.

Het is tegen het middaguur als we twee onderuit gezakte mannen zien zitten op een bankje aan de dijk bij de Baarsemwaard. Een mooie plek om wereldproblematiek te bespreken en te filosoferen over wat je zelf nog allemaal niet gezien hebt en anderen waarschijnlijk wel. Deze aanblik konden we niet lang verdragen. We besloten Gerrit Jan en Chris wat tijd te gunnen, zodat wij even blauwborst en bruine kiekendif konden intikken.

Zes soorten roofvogels

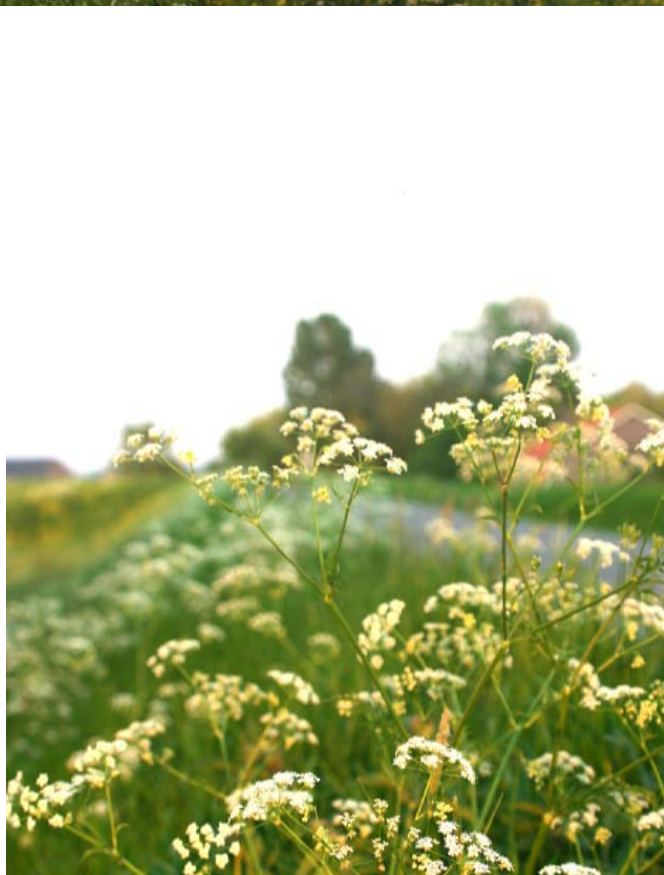
Voor de Goilberdingenwaard hebben we opnieuw een bestelling geplaatst in de vorm van roofvogels. Een eerste zwarte wouw vliegt hoog over. Niet lang daarna volgt een bel roofvogels met daarin maar liefst zes soorten, met onder meer opnieuw een zwarte wouw. Een mannetje smelleken scheert als toetje langs onze hoofden. Met de hele dag zon, veel vogels, nog meer lol en een zusje dat een biertje komt afleveren, kan onze dag niet meer stuk. We hebben echter nog een uur of drie en de magische grens van 100 soorten komt steeds dichterbij. Algemeen bekend is dat je in de laatste uren maar weinig ziet. Alle algemene soorten heb je dan al gezien, maar die vervloekte tapuit wil maar niet lukken. Hier gaan we toch niet op nat dit jaar, vragen we ons af? Toch nog maar even naar de Kerswerf, misschien zit daar nog een verdwaalde tapuit. Helaas, geen tapuit, maar wel iets anders. Een juveniele zwarte ooiveaar zwaait van hoog boven de Lek naar ons en op dat moment besef ik dat we wel eens kunnen winnen dit jaar.

Lading UV

Niet eens zo moe, maar zeer voldaan naderen we het einde van deze Big-Day. We zijn verzadigd van kilometers fietsen, goede soorten en een lading UV van jewelste als we om 16:50 uur bij Gerrit Jan in de tuin neerploffen. Het is spannend wie er gaat winnen dit jaar! Na een informele uitwisseling van geziene soorten, is het eigenlijk wel duidelijk. Daniel en ik winnen dit jaar met 102 soorten. Ik voel me trots op Daniel en mezelf, op ons als team. Onder het genot van een patatje of pizza en een biertje besluiten we de Big-Day van 2008, waarin een paar teams afwezig waren. Ik hoop dat deze teams volgend jaar weer meedoen, want de Big-Day is elk jaar weer zo iets moois, zo iets speciaals wat je eigenlijk nooit zou mogen missen!

Ik wil afsluiten met de organisatie te bedanken. Tot in 2009...

**Foto's (tenzij anders vermeld).
Papparazzo Ruud Post.**

zanglijster	1	1	1
grote lijster	1	1	1
sprinkhaanzanger	1	1	1
rietzanger	1	1	1
bosrietzanger	1	1	1
kleine karekiet	1	1	1
spotvogel	1	1	1
braamsluiper	1		
grasmus	1	1	1
tuinfluiter	1	1	1
zwartkop	1	1	1
tjiftjaf	1	1	1
fitis	1	1	1
goudhaan			1
grauwe vligenvanger	1	1	1
staartmees	1	1	1
matkop	1	1	1
pimpelmees	1	1	1
koolmees	1	1	1
boomklever	1		1
boomkruiper	1	1	1
wielewaal	1		
vlaamse gaai	1	1	1
ekster	1	1	1
kauw	1	1	1
roek	1	1	1
zwarte kraai	1	1	1
spreeuw	1	1	1
huismus	1	1	1
ringmus	1	1	1
vink	1	1	1
groenling	1	1	1
putter	1	1	1
sijs		1	
kneu	1	1	1
rietgors	1	1	1
TOTAAL	102	99	90

Periode: maart - mei 2008

VAN DE Leesplank

door Leo van der Kooij

Bij de NVWC binnengekomen tijdschriften voor u doorgebladerd en gelezen.

Argus

In ARGUS wordt zoals gebruikelijk een aantal zaken op een kritische manier tegen het licht gehouden. In dit nummer gaat het over het Faunafonds dat steeds meer af gaat wijken van de oorspronkelijke doelstelling door haar beleid ten gunste van de belangen van de jagers. Ook het overheidsbeleid wilde ganzen noemt het blad rampzalig. Verder komen de introductie van de otter en herintroducties van wilde dieren in het algemeen ter sprake waarbij ook menige kritische noot gekraakt wordt.

Bomennieuws

In dit nummer is er niet alleen aandacht voor de bomen zelf maar ook voor de rol van de bomen in het leven van bepaalde wilde dieren, vooral die soorten die van bomen en bossen afhankelijk zijn. In dit nummer is dat de boomarter. De boom die deze keer aan de beurt is voor een aparte bespreking is de judasboom. Dit is een kleine boomsoort die in het voorjaar bloeit met fel paarsroze bloemen op het kale hout. Van oorsprong is het een Mediterrane soort en daarom is het van belang deze boom op een beschutte en voedselrijke plaats te planten. De herkomst van de naam is nogal onduidelijk, want nergens in de bijbel is er een aanknopingspunt met de apostel Judas te vinden. Een plausibele verklaring is mogelijk een vrije vertaling van de Franse naam Arbre de Judée. Letterlijk betekent dit Boom van Judea. Dit verwijst naar de streek waar deze boom van

oorsprong voorkomt. De judasboom staat ook op enkele plaatsen in Culemborg o.a. op de Schoolhof in de wijk Achter de Poort.

Boomblad

Dit blad is helemaal vernieuwd. De NVWC was een tijdlang verstoken van toezending en kreeg pas weer in de besproken periode een nummer toegestuurd. In dit nummer lezen we over de grutto, ganzen, het wilde zwijn, verzuring van bossen en de verspreiding van zaden. De stand van de grutto is sinds eind negentiger jaren in een vrije val geraakt. Met alleen een aangepast maai-beheer is deze mooie en geliefde weidevogel niet te redden. Botanisch beheer van weidevogelland op kansrijke locaties is wellicht het enige redmiddel. Over wilde zwijnen is de laatste jaren veel te doen. Eigenlijk weten we nog veel te weinig af van deze dieren. Wel weten we dat het huidige beheer door middel van de jacht de populatie kunstmatig op een zodanig niveau wil vastpinnen, dat het aantal zwijnen elk jaar opnieuw razendsnel groeit. Verzuring van bossen kan worden tegengegaan door de soortenrijkdom van de bossen omhoog te brengen. Onderzoek naar de strooisellaag in bossen wijst uit dat het bodemleven in het strooisel van linde, iep, hazelaar, es en esdoorn veel rijker is dan dat van eik en beuk. Een rijk bodemleven is de beste remedie tegen verzuring.

De Dompfoorn

Deze aflevering bevat het jaarverslag over 2007 van onze burens in de Vijfheerenlanden. Verder is er een groot aantal vogelwaarnemingen van de afgelopen winter vermeld. In de Zouweboezem was een slaap-

plaats van grote zilverreigers. Het maximum aantal was 54 exemplaren.

De knipselkrant

Als vanouds een zeer gevarieerd aanbod van allerlei artikelen en ingezonden stukken uit de vaderlandse pers. Typisch een discussie van de laatste tijd is wat voor natuur we in ons land willen nastreven. De grote natuurbeschermingsorganisaties streven naar een zo natuurlijk mogelijke natuur. Dat betekent dat natuurlijke processen zoveel mogelijk de ruimte geboden moet worden. De traditionele opvatting dat de mens de natuur moet beheren door als boer en jager in die natuur bezig te zijn, heeft ook zijn supporters. Deze mensen voeren altijd als argument aan dat Nederland te klein is en te dichtbevolkt om een plaats te kunnen bieden aan echte wildernis met natuurlijke processen. Ook in de discussie over het laten liggen van grote dode dieren en de natuur het opruimwerk te laten doen zien wij dezelfde tegenstrijdige opvattingen gehanteerd worden. Lees hiervoor de artikelen op blz. 8 en 9.

De Kruisbek

Te lezen valt over een broedgeval van de grauwe klauwier op de Leusderheide. Vorig jaar heeft een paartje van deze zeldzame broedvogel hier met succes gebroed. Er kwamen 5 jongen uit de eitjes. De jongen zijn geringd op 16 juni. Het was het eerste succesvolle broedgeval in de provincie Utrecht sinds lange tijd (bladzijde 3-7). Tussen Houten en fort Vechten ligt het gebied Nieuw Wulven. Hier zijn de laatste jaren waterpartijen gegraven en is bos geplant. De ontwikkeling van de broedvogelstand wordt door de vogelwerkgroep van de Milieuwerkgroep Houten sinds 2003 bijgehouden. Ook voor andere dieren, vooral libellen, heikikkers en ringslangen, is het gebied van belang. Treinreizigers tussen Culemborg en Utrecht kunnen tussen de stations Houten en Lunetten vanuit de rijdende trein een indruk van dit

gebied krijgen. Tot slot analyseert Gert Ottens op bladzijde 12-15 het Bijzondere Soorten Project (B.S. P.) in Utrecht vanaf 1989 tot en met 2007. Het totale aantal waargenomen vogels in die periode bedraagt 24.084 verdeeld over 75 soorten. Dit aantal is in 5388 waarnemingen door 182 vogelaars bijeengebracht.

De levende natuur

Twee dikke nummers maar liefst nopen mij ertoe om maar een kleine greep uit het grote aantal artikelen te doen. Er staat zoveel interessants in dat ik de geïnteresseerde leden van de NVWC aanraad om zo gauw als zij kunnen onze leesplank in de Ketelvink te bezoeken. In het nummer van maart staat waterbeheer centraal, o.a. in het artikel, waar het gaat over kwelders en waterafvoer van beken in relatie tot het voorkomen van waterjuffers. Het volgende nummer is een themanummer over soortenbeleid. De reden hiervoor vinden wij in het eerste artikel: "Van soortbeschermingsplannen naar leefgebiedenbenadering". Naast algemene artikelen over o.a. moerasvogels, inheemse vaatplanten en amfibieën, worden in andere artikelen enkele voorbeelden uitgelicht. Zo gaat het bijvoorbeeld over de hazelmuis, de kwabaal, de rugstreeppad en het valkruid. Ook meer op bestuurlijk beleid gerichte onderwerpen komen aan bod.

Mooi Gelderland

In Mooi Gelderland staat een artikel over boomgaarden, waarvoor ik de aandacht wil vragen. In het artikel "Boomgaarden zijn van grote landschappelijke en cultuurhistorische waarde" komt de beheerder van de boomgaard van kasteel Doorwerth, Jan Zoer, aan het woord. In deze boomgaard staan enkele eeuwenoude mispels. Een prachtige foto van een vos beslaat de twee middenpagina's.

RAVON

Melding wordt gemaakt van de ontdekking van enkele nieuwe populaties van de kleine modder-

kruiper in Noord Groningen (bladzijde 12-14). Het grote artikel "Aantallen schatten bij hagedissen" beschrijft hoe tellers moeten omgaan met de door hun verzamelde gegevens. Allerlei omstandigheden beïnvloeden het aantal waargenomen dieren en de vraag is hoe men dan toch tot een goede en gefundeerde aantalschatting kan komen.

Sovonnieuws

Hierin de uitslag van de midwintertelling van januari 2007. In totaal werden er ruim 5 miljoen watervogels geteld, verdeeld over zo'n 120 soorten. Het zachte weer in die maand was bevorderlijk voor toename bij 36% van het aantal soorten. De échte overwinteraars zoals wilde zwanen, taigarietganzen, paarse strandlopers, toppereenden, grote zaagbekken en nonnetjes bleven kennelijk in noordelijker en oostelijker streken hangen en werden bij ons dus minder geteld. Een andere telling die midden in de winter plaatsvindt, is de vijfminutentelling in tuinen. De top tien is voor het vijfde jaar al bezet door nagenoeg dezelfde soorten. Alleen de houtduif moest het veld ruimen voor de heggemus en de spreeuw die in de twee voorgaande jaren de ekster uit de top tien stootte, moest weer voor deze soort plaatsmaken. De merel staat aan top in het aantal telplaatsen en de huismus is de vogel met het hoogst getelde aantal (bladzijde 19). Interessant is ook het overzicht van trekkende en pleisterende kraanvogels in de jaren 1950-1997 en in de jaren 1998-2007. De laatste jaren pleisterden kraanvogels in het najaar over een steeds langere periode in ons land (bladzijde 7-9). 2007 was het jaar van de nachtzwaluw. Er werd zeker druk geteld om tot een goede schatting van het aantal territoria te komen. Het aantal zit tussen een minimum van 1584 en een maximum van 1844. Gelderland en Noord-Brabant herbergen de grootste aantallen.

SOVONNIEUWS UIT DE PROVINCIE

GELDERLAND

De resultaten van de midwintertelling van watervogels in Gelderland staan in dit nummer. In onze provincie stonden de kolganzen met 138.306 getelde exemplaren veruit op kop. Overigens gaan de aantallen van deze soort wat achteruit. Fuut, aalscholver en Kievit zijn duidelijk in aantal toegenomen (bladzijde 4). Een prachtig initiatief van de Vogelwerkgroep KNNV Epe-Heerde verdient het om door onze werkgroep te worden overgenomen. Op bladzijde 6 lezen we dat deze werkgroep een brochure over vogels van erf en tuin heeft gemaakt en vervolgens verspreid onder de bewoners van het buitengebied. De soorten die hier onder de aandacht worden gebracht zijn de kerkuil, steenuil, boerenzwaluw, huismus, huismus en ringmus. Leden van de Vogelwerkgroep lees dit artikel en doe er je voordeel mee!

Terra

Dit tijdschrift van de Stichting Natuur en Milieu, is vernieuwd. Met ingang van dit jaar verschijnt er elk kwartaal een nummer. Elk nummer zal gewijd zijn aan een bepaald thema. Op bladzijde 10 lezen we over het hoe en waarom van deze vernieuwde opzet. Het thema van de voorliggende uitgave luidt: "Foute Soja". Dit thema sluit aan bij de campagne "Zaagselvrije Melk". In veevoer wordt steeds meer soja verwerkt. Het grootste deel van dit gewas wordt niet duurzaam geproduceerd. De toegenomen vraag veroorzaakt een enorme milieuschade in Zuid Amerika. Vooral in Brazilië worden honderdduizenden hectaren regenwoud gekapt voor de aanleg van gigantische sojaplantages. Duurzame productie is mogelijk, lezen we in een interview met Braziliaanse boeren. Maar de consumenten kunnen er ook wat aan doen. Minder vlees en zuivel eten en zoveel mogelijk duurzaam geproduceerd. Behoeft een recept? Kijk op bladzijde 27. Hier vinden we een "zaagselvrij" recept voor lekkere maaltijd zonder ontbossing.

Van Nature

In aflevering 3 is er aandacht voor het klimaatbos in Oostelijk Flevoland. De actie trok veel aandacht en kan een groot succes genoemd worden. In twee gebieden van Natuurmonumenten in Noord-Brabant, Groote Meer en Plateau-Hageven wordt hard gewerkt aan het herstel van de verdroogde natuur. Verdroging vormt een van de ernstigste bedreigingen van de biodiversiteit in ons land. In nummer 4 bericht de vereniging over het bereiken van de mijlpaal van 100.000 hectaren door Natuurmonumenten veiliggesteld natuurgebied. Op bladzijde 4 wordt een balans opgemaakt over de inzet van Schotse hooglanders als grote grazers in natuurgebieden. Het is dit jaar 25 jaar geleden dat Natuurmonumenten de eerste exemplaren van dit ruige en geharde runderras in de natuur uitzette. De dieren hebben zich aangepast, het bijvoeren is 7 jaar geleden gestaakt en de dieren hebben een positieve invloed op de variatie aan planten en dieren.

Vlinders

Ook de Vlinderstichting viert dit jaar haar 25 jarig jubileum. In Vlinders wordt een oproep gedaan dit jubileum mee te vieren en wel op de waarnemersdag die op 21 juni in Castricum gaat plaatsvinden. De onderwerpen in dit nummer zijn: Het groot koolwitje, slakrupsen, kieskeurige vlinders in de Vlaamse duinen en vreemdelingen in de Achterhoek. Dit laatste onderwerp bespreekt de ontdekking van twee uit de tropen afkomstige nachtvlinders; de palmmot, een automeris-soort met prachtige oogvlekken op de achtervleugels en een Copaxa lavendera. Op bladzijde 24 en 25 kan je je vlinderkennis (en libellenkennis) testen aan de hand van foto's van twee rupsen, twee libellen, vijf dagvlinders en een nachtvlinder. Allerlei nieuwtjes op vlinder- en libellengebied zijn verzameld op bladzijde 16 en 17.

Vogelnieuws

Vogels van kust en zee is het

onderwerp van Vogelnieuws. Vogelbescherming start een actie voor een vogelvriendelijke kust. Dat je er alleen door het treffen van allerlei inrichtingsmaatregelen in bepaalde gebieden nog niet bent, bewijst het artikel over de polder Breebaart in Groningen. Door een extra sterke opslibbing dreigt het gebied, waar aanvankelijk grote broedkolonies van kluten, sterns en meeuwen zich kwamen vestigen, zijn aantrekkingskracht voor de vogels te verliezen. Er moeten dus extra maatregelen worden getroffen. Verder lezen we nog over de ganzenopvang. Vogelbescherming pleit voor een terugkeer naar de oude regeling. De nieuwe regeling is een administratief gedrocht en leidt tot onnodig veel afschot

Vogels

Twee nummers, allebei natuurlijk weer vol met prachtige foto's, nieuws en artikelen van en over vogels. Een spectaculaire foto van de prooioverdracht bij een paartje blauwe kiekendieven beslaat twee bladzijden in nummer 1. Dat kraaien slimme vogels zijn is bekend, maar nu blijkt één soort kraai alle andere kraaiensoorten wat betreft slimheid in de schaduw te stellen. Het gaat om de wipspanvelkraai uit Nieuw-Caledonië. Deze vogel blijkt zelf gereedschap te kunnen maken en zelfs gereedschap te gebruiken om aan ander, meer geschikt gereedschap te komen. Zij blijken daarmee de schranderste apen te slim af te zijn. De kust van Nederland is van belang voor tientallen soorten vogels. Met de actie voor de kustvogels vraagt Vogelbescherming aandacht voor de bedreigingen en probeert maatregelen uit te voeren die de situatie verbeteren (bladzijde 10-15). In de rubriek "Kijktips" brengen we een bezoek aan de Vogelplas Starrevaart bij Leiden en het Sneekermeer. In nummer 2 gaat het verhaal over de kustvogels verder met de sterns. Vooral de dwergsterns broeden op kwetsbare plekken. Door de instelling van strandreservaten en het herstel van de dynamiek in de duinen krijgen deze en nog veel andere vogel-

soorten een betere kans om zich voort te planten (bladzijde 18-22). De laatste tijd wordt in steeds meer gebieden aan natuurontwikkeling gedaan. Zulke gebieden ontwikkelen zich in rap tempo tot vogelparadijs. In dit nummer wordt de schijnwerper gericht op de Hunze, een kleine rivier op de grens tussen Drenthe en Groningen. Lange tijd was het eerst een kanaal met rechte kades in een strak landbouwgebied. Nu is het weer een slingerende rivier met natuurlijk ogende lage dijken, bijna weer zoals het ooit was. De gieren in Afrika worden bedreigd door de ontstekingsremmer diclofenac. Dit middel werd op grote schaal in India in de veeteelt gebruikt. Hierdoor zijn bijna alle gieren in dat land gestorven. Nu dreigt deze ramp ook in Afrika, omdat het middel daar ook in omloop gebracht wordt. Er is een alternatief onschadelijk middel. Birdlife, de internationale vogelbeschermingsorganisatie, probeert uit alle macht het dodelijke middel uit de handel te krijgen en het onschadelijke alternatief te promoten. De Hempolder bij Uitgeest en het kasteelbos van Renswoude zijn de kijktips).

Zoogdier

Zoogdier heeft een nieuw uiterlijk; Het oude formaat A5 is verruild voor het gangbaarder tijdschriftformaat A4. Het blad ziet er meteen een stuk aantrekkelijker uit. Betere opmaak en mooiere foto's sieren de artikelen. De bunzing is uitgeroepen tot soort van het jaar 2008. Hoewel de soort als één van de talrijkste marterachtigen van ons land wordt beschouwd, is er te weinig van het dier bekend om die bewering te staven. De Zoogdierverseniging VZZ hoopt dat het aantal doorgegeven waarnemingen sterk zal toenemen. Dit alles in het belang van de vergroting van de kennis en daarmee de bescherming van deze soort (bladzijde 3-6). Limburg is van groot belang voor overwinterende vleermuizen. In het artikel "Limburg, winterwalhalla voor vleermuizen" worden de verblijfplaatsen en de soorten vleermuizen besproken. De

gegevens worden vergeleken met die uit andere delen van ons land. In totaal zijn er in de winter van 2004-2005 bijna 4000 vleermuizen verdeeld over 10 soorten geteld. De trend is voor de meeste soorten positief.

Op bladzijde 20-21 staat de Rode Lijst 2006 van de zoogdieren. In vergelijking met de vorige lijst uit 1995 zien we dat het aantal soorten in de categorieën Ernstig bedreigd en Bedreigd is afgenomen. Daarentegen zijn er meer soorten in de categorieën Kwetsbaar en Gevoelig opgenomen.

Interessant om te lezen is het interview met Herbert Prins, hoogleraar "resource ecology" in Wageningen. Hij ziet allerlei nieuwe kansen voor de grote zoogdieren in Europa.

Ten slotte: Vergeet vooral niet de brochure "25 jaar op de bres voor vlinders en libellen" te bekijken. Hierin wordt een heel aantrekkelijk gepresenteerd overzicht gegeven van het werk van de dit jaar jubilerende Vlinderstichting.

OVERZICHT VAN BEHANDELDE TIJDSCHRIFTEN

Argus, De Faunabescherming, jaargang 23 nummer 1, maart 2008

Blad, IVN Tiel, jaargang 20 nummer 1, voorjaar 2008

Bomennieuws, Bomenstichting, jaargang 33 nummer 1, lente 2008

Boomblad, onafhankelijk tijdschrift, jaargang 20 nummer 1, maart 2008

De DompHoorn, De Vijfheerenlanden, jaargang 42 nummer 1, maart 2008

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jaargang 51 nummer 2, april 2008

Knipselkrant, De Faunabescherming, jaargang 32 nummer 1, maart 2008

De Levende Natuur, onafhankelijk tijdschrift, jaargang 109 nummers 2 en 3, maart en mei 2008

Mooi Gelderland, Geldersch Landschap c.s., jaargang 5 nummer 1, lente 2008

NVL Nieuwsbrief, Ned. Ver. voor Libellenstudie, jaargang 12 nr. 1, februari 2008

RAVON, Stichting RAVON, jaargang 10 nummer 1, april 2008

SOVON Nieuws, SOVON Vogelonderzoek Nederland, jaargang 21 nummer 1, maart 2008

SOVON Nieuws uit de provincie Gelderland, nummer 2008/1

Terra, Stichting Natuur en Milieu, nummer 1

Van Nature, Natuurmonumenten, jaargang 18 nummers 3 en 4, maart en april 2008

Vlinders, De Vlinderstichting, jaargang 23 nummer 2, mei 2008

Vogelnieuws, Vogelbescherming, nummer 2, april 2008

Vogels, Vogelbescherming, jaargang 28 nummers 1 en 2, voorjaar en lente 2008

Zoogdier, Zoogdierverseniging VZZ, jaargang 19 nummer 1, maart 2008

Verder ontving de NVWC nog het jaarverslag over 2007 van RAVON en een speciale uitgave van de Vlinderstichting naar aanleiding van hun 25 jarig jubileum: 25 JAAR OP DE BRES VOOR VLINDERS EN LIBELLEN.

Alle tijdschriften liggen vanaf 16 mei weer in de lectuurbak naast de bar in de Ketelvink.

Jaar van de Scholekster: doe mee!

Scholekster. Foto: Ruud Post.

Dit jaar vragen SOVON Vogelonderzoek Nederland en Vogelbescherming Nederland speciale aandacht voor de Scholekster, waar het – ongemerkt – al jaren slecht mee gaat. Dit artikel is dan ook afkomstig van deze beide organisaties.

Door middel van verschillende deelprojecten proberen we beter inzicht te krijgen in de aantallen, verspreiding en broedbiologie van deze fraaie soort. En daarbij kunnen we uw hulp goed gebruiken.

Via de website www.jaarvandescholekster.nl maken we duidelijk op welke wijze u een bijdrage kunt leveren aan het onderzoek.

Om een gedetailleerde kaart te kunnen maken van de huidige verspreiding van de Scholekster proberen we informatie uit zoveel mogelijk gebieden te verzamelen. Onze voorkeur gaat daarbij uit naar mensen die één of meer kilometerhokken willen onderzoeken. Maar ook mensen die al een eigen telgebied hebben kunnen dit aan ons doorgeven. Behalve uit de bekende scholekstergebieden (kust en platteland) is ook informatie uit de stad zeer gewenst.

Daarnaast kunt u ook tijdens uw reguliere veldwerk, bijvoorbeeld voor BMP, MUS of weidevogelbescherming, dit seizoen extra aandacht besteden aan de Scholekster, bijvoorbeeld voor het bepalen van het broedsucces. Via de website is het daarom ook mogelijk om uw eigen gebieden in te tekenen en uw waarnemingen door te geven.

En ook het doorgeven van losse waarnemingen draagt bij aan het in kaart brengen van de verspreiding van de Scholekster en de problemen waar deze typisch Nederlandse soort tegenwoordig mee te kampen heeft.

Kortom, surf naar www.jaarvandescholekster.nl en claim je kilometerhokken. Of lees hoe je op een andere manier kunt helpen tijdens het jaar van de scholekster. En, last but not least, veel plezier in het veld!

Scholekster. Foto: Ruud Post.

door Ellen Geleedst

Waar komt die naam vandaan

WAAROM NIET: DE BUIZERD?

Twee winterseizoenen geleden was er een goed bezochte cursus bij de NVWC over het herkennen van roofvogels. Ik ben daar zelf niet bij geweest, hoewel ik er veel van op had kunnen steken. Maar ik weet uit betrouwbare bron dat de cursisten hebben geleerd dat de startvraag bij het zien van een roofvogel in onze contreien altijd moet zijn: Waarom is dit geen buizerd?

En als je dan geen harde argumenten hebt, dan is het er gewoon wél een. De kans dat je in het rivierengebied namelijk een buizerd ziet is bijzonder groot. De torenvalk scoort hier ook goed, maar zelfs ik kan een buizerd nog wel van een torenvalk onderscheiden. Dus verwarring lijkt dan bijna niet mogelijk.

Dus waarom niet: de buizerd

Laten we deze keer daarom eens kijken waar de naam 'buizerd' vandaan komt, als het dan onze algemeenste roofvogel is. Ha, eindelijk eens een vogelnaam met een simpele verklaring. Ik heb de laatste keren wel veel van de lezers van dit blad gevraagd door de meest complexe redeneringen voor te leggen. Over kleedkenmerken, vogels die in de middeleeuwen een andere naam hadden dan nu en verwarring met uitgestorven vogels. Welnu, de buizerd is simpel.

In vroegere tijden was de naam van deze roofvogel 'muizerd'. Dat is later veranderd in 'buizerd', wellicht onder invloed van de Latijnse naam (*Buteo buteo*), de Franse naam (*buse variable*), de Engelse (*buzzard*) en de Duitse (*Bussard*) die zoals we zien allemaal met de letter b beginnen.

Waar de naam 'muizerd' vandaan komt, laat zich raden. De buizerd voedt zich voornamelijk met muizen.

Toch nog een complex verhaal

Dit zou de kortste aflevering ooit kunnen worden. Maar gelukkig, er is nog wel iets heel complex' aan toe te voegen. Dus ga er maar even voor

zitten. Mijn naslagwerk van Klaas Eigenhuis waagt zich nog aan een bespiegeling over de herkomst van de Latijnse naam *Buteo buteo*. Ik heb deze verklaring diverse malen doorgelezen om er ook maar enigszins iets van te kunnen begrijpen. Dus ik ga proberen deze verklaring om te zetten naar begrijpelijk Nederlands.

In het Latijn is daar het werkwoord 'butire', dat boe roepen of schreeuwen betekent. De naam 'butio' is daar bijvoorbeeld van afgeleid. 'Butio' is de vroegere Latijnse naam van de roerdomp. En inderdaad, die vogel kan prachtig boe-roepen. Wie ooit mee geweest is met een kamp in La Brenne kan zich dat vast nog wel herinneren. Een prachtige stoomfluit-boe is het.

Alleen, tegenwoordig heet de roerdomp in het Latijn *Botaurus stellaris*. Maar dat komt vast nog wel van datzelfde werkwoord.

Terug naar onze buizerd. Eigenhuis stelt, dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de naam *buteo* afgeleid is van dat zelfde werkwoord 'butire'. De buizerd heeft wel een mooie roep, die we allemaal wel kennen. Een prachtig miauwend geluid is het. Maar juist in dat geluid ontbreken de oe-klanken. Kortom: 'buteo' is niet afgeleid van 'butire'.

Een kort verhaal lang maken

Ik heb de verklaring nog eens gelezen en nog eens een keer goed gelezen, maar geen woord meer wordt er gewijd aan de herkomst van de Latijnse naam. En zo heeft meneer Eigenhuis weer een prachtig verhaal opgetekend zonder een werkelijke verklaring te geven. Wijzer zijn we wel geworden: we weten

in ieder geval waar de naam niet vandaan komt.

Het is wel een interessant boek, hoor. Maar als je heel kritisch leest, dan lees je toch ook hoe hij een kort verhaal lang kan maken. Wel goed onderbouwd, dat dan wel weer. Hij verwijst altijd heel keurig naar vindplaatsen van de oude namen. Het is beslist een gedegen stuk werk.

Het boek van Eigenhuis is overigens weer verkrijgbaar; na enkele jaren heeft men toch besloten tot een nieuwe druk. Maar nu lijkt het of ik ook nog een stukje schrijf voor de betreffende nieuwe Hak-al-rubriek 'Literatuur'.

Enfin, in feite kunnen wij dat alle twee: van een hele simpele verklaring van de naam 'buizerd' toch weer een behoorlijk lang verhaal maken.

Buizerd. Foto: Gerrit Jan Klop.

Kauwen- kabaal

door Michel Klemann

Op het internet en in mailgroepen kan de natuurliefhebber ongelooflijk veel informatie halen. Reisverslagen, determinatieartikelen, vindplaatsen van bepaalde soorten, of gewoon mooie verhalen. Begin juni plukte de redactie onderstaand prachtverhaal van Michel Klemann van het VoVoN (Voorne Vogelnet). Na het lezen hiervan kijkt u voortaan wellicht heel anders naar kauwen.

10 juni 2008. Tijdens één van mijn pauzes zat ik op een bankje bij de kinderboerderij in Hellevoetsluis. Het was nog vroeg maar de zon scheen al uren. De meeste van mijn soortgenoten werden pas net wakker. Koffie leutend en kauwend op mijn brood bekeek ik achter het hek de groep van een 35 kauwen. Ze foerageerden op vliegen die in het gras zaten en renden daarbij heen en weer achter de insecten aan en pikten ze soms zelfs uit de lucht. Ik vind dat altijd heel knap. Een vliegende vlieg vangen tussen twee vingers is mij nog nooit gelukt en ik oefen al jaren! Er werd veel geroepen en een paar jongen bedelden bij de ouders. Sommige vogels vlogen nog met de krop vol op een neer naar hun nest. Alles bij elkaar hadden we zo een levendig ontbijt zo op de vroege morgen.

Paniek

Plotseling brak er paniek uit, ik zag zo gauw niet waarom, maar een hele groep kauwen dook boven op elkaar in het gras. Ze schreeuwden, pikten, beten en sloegen met de vleugels in één grote warboel van zwarte veren en paniek. Dat duurde kort en toen ze opvlogen bleef een zwarte kraai achter met onder zijn klauwen een jonge kauw. De opgevlogen kauwen zetten na het opvliegen echter direct vliegend de aanval in. Razendsnel achter elkaar doken ze van links, rechts, van voren, van boven en achteren, van alle kanten doken ze luid roepend op de kraai in. Met een geweldige snelheid, frequentie en ritme in de groepsaanval werd het de kraai volledig onmogelijk gemaakt om zich op zijn prooi te concentreren. De kraai gaf zich gewonnen en vloog op, met een wolk kauwen in de aanval achter hem aan.

Resterende staart

De jonge verbaasde kauw bleef achter, leefde nog, miste links slechts twee staartpennen en vloog stuntelig op. Enkele kauwen begeleidden hem tijdens deze korte vlucht. Hij landde vlak voor me op het bovenste prikkeldraadje van het twee meter hoge hek. Daar aangekomen kon die echter zijn evenwicht niet houden, wiebelde van voor naar achteren en bleef uiteindelijk achterover aan het hek hangen. De resterende staart zat dubbel gevouwen in het prikkeldraad en even daarna lazerde het jong achterover naar beneden en plofte op de grond. Daar bleef 'ie suf en half scheef in het gras liggen. Twee adulte kauwen bleven bij hem. Het leek mij alsof ze beide bezorgd keken naar hun jong die deze eerste ontmoeting met de boze buitenwereld nog maar net had overleefd.

Het vrouwtje bekeek het jong eens van dichtbij en pikte ineens heftig in zijn

poot. Het jong sprong op en stond nu weer recht op zijn poten. Toen ze dat zag ("niks aan de hand") vloog ze weg zonder nog om te kijken; ze leek me een beetje pissig. Het mannetje bleef er nog tamelijk opgewonden met de kopveren omhoog bij staan kijken.

Doorstart

Het gros van de kauwen had ondertussen het ontbijt al weer voortgezet. De jonge kauw vloog weer op en wilde op de onderste tak van een jonge es landen maar miste en moest daarom een doorstart maken. Op dat moment vlogen álle aanwezige kauwen op en in een breed uitgewaaierde wolk vlogen ze luid roepend met het jong mee. Aan alle kanten werd 'ie door de groep beschermd in zijn nog stuntelige vlucht en zo verdwenen met het wegvliegen van het jong ook in één keer alle kauwen uit beeld. Even later verscheen de kraai weer boven de ontbijttafel en leek zich daar te willen verstoppen tussen de bladeren van de boom. Misschien wilde die nog eens zo'n vangpoging wagen, het was immers bijna succesvol verlopen. Maar twee kauwen waren met hem meegekomen. De kraai strekte zijn vleugel en werd op dit onbewaakte moment meteen door de kauwen aangevallen. Ze gunden hem geen rust op die plek. Andersom viel de kraai de kauwen aan wanneer zij even niet opletten en zo hielden ze elkaar treiterend in de tang.

Het was een hele happening. Enkele dingen vond ik opvallend:

◇ *De ongeremde aanval van de tientallen kauwen op de kraai nadat die dat jong had gepakt. Een aanval die zeker niet zonder risico was voor de kauwen terwijl het niet eens hun eigen jong betrof en de actie daarna; het leek bijna een gecoördineerde groepsaanval!*

◇ *De zichtbare zorg van de twee adulte vogels nadat het jong van het hek was gevallen en die pik in de poot van het jong om te checken of het allemaal nog wel goed met hem ging.*

◇ *Het meevliegen van de hele troep met het jong toen deze wegvloog; zorgend dat 'ie veilig weg kon komen. Vlak daarvoor zat iedereen alweer aan het ontbijt. Alsof er niets was gebeurd, alsof ze niet in de gaten hadden hoe het verder ging met het jong, bleken ze alles in de peiling te houden!*

◇ *Die twee kauwen die de kraai in de gaten bleven houden na de aanval, wie zouden dat zijn geweest?*

Het kwam me allemaal zo bekend voor... Niets dierlijks is ons vreemd. Het is een mooi volk, die kauwen.

De koffie op; tijd om verder te gaan.

Open discussie

TWEESPRAAK WEIDEVOGELS

TEKST VAN DE COLUMN VAN RAADSLID KEES DE RAAD

CULEMBORGSE COURANT VAN 15 APRIL 2008

Zondagmorgen 30 maart was ik de kalfjes melk aan het geven en daar waren ze ineens weer: de boerenzwaluwen. Ze zaten ongeveer twee meter bij me vandaan op de balk. Ze kwetterden tegen elkaar of ze zeggen wilden: zo we hebben de overtocht weer overleefd en dezelfde boer is er ook nog, dan mogen we vast ons nest hier weer maken. Ieder voorjaar word je er vrolijk van als de vogels weer aan hun nesten beginnen, zowel in de stal, waar ongeveer vijftwintig paartjes zwaluwen hun nest bouwen, als buiten op het land waar de weidevogels hun nest maken en de risico's veel groter zijn. Om zoveel mogelijk weidevogels te laten broeden, hebben wij de V.A.N.L. (Vereniging van Agrarisch Natuurbeheer en Landschap) opgericht. Deze vereniging spant zich in om samen met de economische landbouw de natuur in het rivierengebied te beheren en te beschermen. Deze vereniging heeft een aantal vrijwilligers die voor ons de nesten opzoeken en in kaart brengen. Ze markeren de nesten zodat wij ze met onze werkzaamheden niet beschadigen. Op 26 maart hebben ze al vier Kievitsnesten bebroed gevonden, wat erg vroeg is. Vorig jaar waren er 15 Kievitsnesten, 1 gruttenest en 2 scholeksternest. Enkele meerkoeten en eenden hadden hun nest aan de slootkant. Dit is op één boerderij en er doen veel bedrijven mee aan weidevogelbeheer. Ik ben dan ook blij met het rapport van Alterra, dat onderzoek heeft gedaan naar het verminderen van de weidevogelstand: dit wordt niet veroorzaakt door de werkzaamheden op het land maar door de vele kraaien, eksters, reigers en vossen. Deze worden beschermd en hebben geen natuurlijke vijanden waardoor het natuurlijke evenwicht is verstoord en de inspanningen van de vrijwilligers en agrariërs gedeeltelijk teniet worden gedaan. Een verantwoord jachtbeleid zou dit probleem oplossen maar beleidsmedewerkers achter hun bureau denken dit beter te weten. Ik voel me gelukkig dat ik in het buitengebied woon en werk en dit alles dagelijks aan me voorbij zie komen en zo de stress als raadslid van me af kan zetten.

Kees de Raad

Raadslid voor de VVD

e-mail: cderaad@12move.nl

REACTIE VAN NVWC-VOORZITTER KARS VELING

CULEMBORGSE COURANT 29 APRIL 2008

In de Culemborgse Courant van 15 april toont het Culemborgse raadslid Kees de Raad zijn betrokkenheid bij de vogels van het landelijk gebied, zoals de boerenzwaluw en weidevogels als Kievit en grutto. Die betrokkenheid delen wij, want het gaat in heel Europa en ook in Nederland erg slecht met de vogels van het landelijk gebied. Het is één minuut voor twaalf.

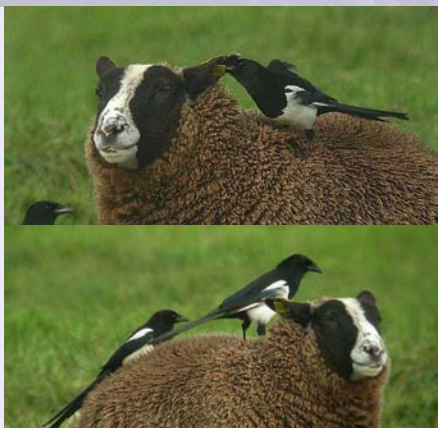
Alle krachten en kennis van boeren, vrijwilligers, onderzoekers en andere buitenlui zullen moeten worden gebundeld om ooit zeer algemene soorten als de veldleeuwerik en grutto op termijn als Nederlandse broedvogel te behouden. We zijn als Natuur- en Vogelwacht Culemborg (NVWC) dan ook blij met betrokken agrariërs zoals de leden van de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer.

We vinden het wel jammer dat de heer de Raad de schuld van de achteruitgang van de weidevogels uitsluitend legt bij kraaien, eksters en vossen en als oplossing ziet dat er maar flink moet worden afgeschoten. Hij onderbouwt dat door te zeggen dat Alterra (een zeer gerenommeerd onderzoeksbureau) dat zou hebben onderzocht en geconcludeerd. Dat is niet waar. De uitkomsten van het onderzoek van Alterra zijn juist zeer genuanceerd en ontkrachten de fabels die er heersen over de redenen van de achteruitgang. Zeker hebben ook kraaien en eksters invloed op weidevogels, maar dat is slechts een van de vele nadelige zaken die spelen. U kunt dit zelf nalezen, want de hele rapportage is te downloaden van de website van Alterra.

Kortom, de NVWC is blij met de betrokkenheid en motivatie van de agrariërs in ons buitengebied. De weidevogels en andere vogels van het landelijke gebied verdienen onze ruime aandacht en een krachtige samenwerking. Het vluchten in simpele en niet onderbouwde oplossingen is dan ook niet gewenst.

Een karikatuur maken van mensen die andere op veldkennis gebaseerde inzichten hebben, zoals Kees de Raad doet, is niet in het belang van de vogels van het landelijk gebied en levert geen bijdrage aan de gezamenlijke weidevogelbescherming. Wij, leden van de NVWC, staan open voor constructieve discussie en samenwerking met de agrarische natuurverenigingen, andere terreinbeheerders en de weidevogelbeschermers in het Culemborgse buitengebied. Dat levert geen stress maar energie en hopelijk resultaat voor onze vogels van het landelijk gebied op!

Kars Veling, voorzitter NVWC

VOGELRUBRIEK

HELP DE HUISMUS MET DE VOGELVIDE

Door: Jouke Altenburg

De vogelrubriek krijgt met ingang van deze HAK-AL af en toe een ander jasje: achtergrondverhalen over 'vogelsoorten van de maand' worden afgewisseld met vogelwetenswaardigheden uit binnen- en buitenland, die we ook kunnen waarnemen / toepassen in Culemborg. Deze vogelrubriek bijt de spits af met informatie over het verbeteren van de broedmogelijkheden voor de huismus. Vooral interessant voor elke huisrenoveerder of nieuwbouwhuisbewoner.

Voor de Culemborgse vogelwaarnemingen blijft onze NVWC-website HET medium: elke week actueel en waar mogelijk voorzien van extra informatieve pagina's over broedvogelinventarisaties, losse vogelwaarnemingen enzovoort. Dan gaat het niet alleen om bijzondere vogelsoorten maar ook om apart gedrag, een nieuwe locatie, uitzonderlijke aantallen, apart tijdstip enz. Een mooi voorbeeld van een dergelijk nieuwe locatiemelding is de oeverwaluwkolonie in het voorbelastingszand langs de Wethouder Schoutenweg. Verschillende (niet-)leden meldden zich per e-mail of telefonisch bij de webbeheerder om aandacht te vragen voor de bescherming van deze kolonie. Van de gemeente Culemborg hebben we inmiddels begrepen dat het zand kan blijven liggen tot het eind van het broedseizoen.

Uw bijdragen voor de vogelrubriek en vogelwaarnemingen zijn welkom via waarnemingen@nvwc.nl. Uw mening over deze vogelrubriek kunt u kwijt via redactie@nvwc.nl.

Met vriendelijke vogelgroet,

Jouke Altenburg

Huismus

De afgelopen 25 jaar is het aantal huismussen in ons land gehalveerd. Daardoor kwam de vogel op de Rode Lijst van bedreigde broedvogels terecht, in de groep 'gevoelige' vogelsoorten. Het verdwijnen van nestgelegenheid is niet de enige, maar wel een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang. Met een technische aanpassing, de Vogelvide, hopen Vogelbescherming Nederland en dakspecialist MONIER het tij te keren voor de huismus.

Vogelvide

De vogelvide biedt huismussen een veilige nestplek onder de pannen. Simpel gezegd is het een platte nestkast van kunststof die over de gehele breedte van het dak wordt aangebracht bij de onderste rij dakpannen. Op maat gemaakte invliegopeningen bieden huismussen toegang tot hun onderkomen. Zij kunnen met meerdere paren een nest bouwen in de vide.

Huismus. Foto: Jouke Altenburg.

De vogelvide ...

- ◇ past onder vrijwel alle soorten pannen en op alle soorten pannendaken;
- ◇ zorgt voor een goede dak ventilatie;
- ◇ voorkomt dat vogels verder onder de pannen kruipen, zodat vervuiling van het dakbeschot wordt voorkomen;
- ◇ is duurzaam;
- ◇ is eenvoudig toe te passen, zowel door professionals als particulieren.

De Vogelvide is de afgelopen jaren met goed resultaat getest in Noordwijk, Amsterdam, Alkmaar en Hardenberg.

Bouwbesluit

De Vogelvide houdt rekening met de voorschriften uit het Bouwbesluit, dat verplicht om openingen in gebouwen groter dan 10 mm dicht te maken. Onder daken gebeurt dit door het aanbrengen van vogelwering (vogelschroot). Dit product, dat voorzien is van een lange kunststof kam, verhindert dat huismussen een nest kunnen bouwen onder de pannen. Sinds de invoering van het Bouwbesluit (2003) zijn honderdduizenden woningen in Nederland voorzien van deze vogelwering. Als deze bouwwijze doorzet zullen uiteindelijk vrijwel alle Nederlandse daken ongeschikt worden als broedplaats voor de huismus. Onbedoeld heeft het Bouwbesluit dus bijgedragen aan de dramatische achteruitgang van de soort.

Premiere

Tijdens de BouwRAI 2008 heeft directeur Fred Wouters van Vogelbescherming Nederland de eerste meter Vogelvide overhandigd aan minister Ella Vogelaar. Hij heeft de minister hulp gevraagd bij het redden van de huismus door het Bouwbesluit aan te passen. In plaats van het voorgeschreven 'vogelschroot' zou de VOGELVIDE de norm moeten worden. De Vogelvide voldoet immers aan de eisen van de huismus EN aan het Bouwbesluit.

Verkrijgbaarheid

MONIER verwacht dat de eerste vogelvides voor de particuliere markt in juni 2008 verkrijgbaar zijn. Er komen varianten voor toepassing bij daken met en zonder gootplank. Kijk voor de afbeeldingen in de hierna afgedrukte flyer die MONIER op de Bouwrai 2008 heeft verspreid.

Bronvermelding:

- www.vogelbescherming.nl

VOGELVIDE

Collectie dakstelselcomponenten

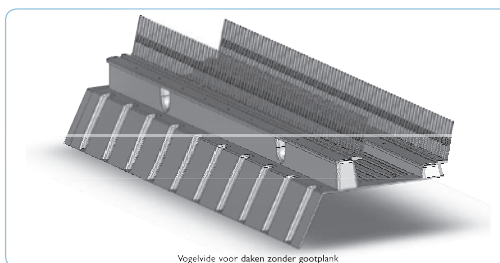
MUSSENBROEDPLEK

Mussen hebben steeds meer moeite een nestplek te vinden onder de dakpannen. De Vogelvide van MONIER geeft deze kolonievogels een nestgelegenheid bij de onderste rij dakpannen op het dak, ter hoogte van de dakvoet, en heeft een aantal geïntegreerde functies.

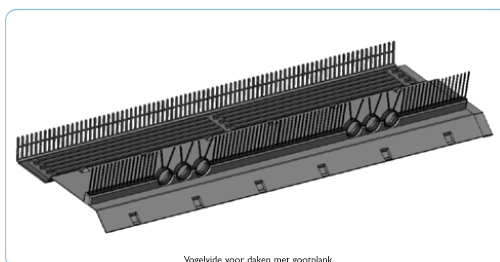
MONIER heeft de Vogelvide samen met Vogelbescherming Nederland ontwikkeld. Hiermee wil MONIER een bijdrage leveren aan de instandhouding van de mussenpopulatie

die sinds 2004 op de Rode Lijst van kwetsbare vogels staat. Bij de ontwikkeling van de Vogelvide - het product is gedurende twee jaar getest - is rekening gehouden met de voorschriften en het Bouwbesluit met betrekking tot de afwerking van de dakvoet.

- Universeel toepasbaar op zowel nieuwbouw als bestaande bouw.
- Voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit m.b.t. afwerking dakvoet.

Vogelvide voor daken zonder gootplank

Vogelvide voor daken met gootplank

Dagje uit met de Klus- en Biebgroep

Foto's en tekst door Frans Waroux

Het was al een heel gevogel om aan een datum te komen waarop iedereen zou kunnen. Iedereen van deze werkgroep, op Jaaike na, neemt niet meer deel aan het (betaalde) arbeidsproces en toch zijn we al op woensdagen in april begonnen om een datum te prikken waarop iedereen zou kunnen.

Uiteindelijk hebben we de knoop doorgehakt met goedvinden van Coby Huigen, die op deze woensdag (21 mei) weer niet kon. Het reisdoel was al vele weken eerder vastgesteld. De fietstocht zou gaan in de richting van Waardenburg en Neerijnen om daar de tuinen rondom het kasteel van Neerijnen te gaan bezoeken. Leo van der Kooij had eerder met een oud-collega, de heer Vos, afgesproken dat hij voor onze groep een rondleiding zou verzorgen en dat heeft hij gedaan. Verzamelen om 09.00 uur bij de Ketelvink. Om de kosten onder controle te houden zou iedereen zelf een boterham of iets vergelijkbaars meenemen en eigen drinken. Ook niet vooraf even koffiedrinken vóór vertrek, dat moet toch iemand in orde maken en je krijgt ook weer vaat. Dus op de afgesproken tijd was iedereen er. Gonda, die niet mee zou fietsen, zij moest namelijk eerst nog even naar de dokter, kwam ons uitzwaaien.

Het was bijzonder aangenaam fietsweer maar nog wel wat aan de frisse kant. Dat was voor Leo geen bezwaar. Hij was de enige in korte broek en korte mouwen in zijn shirt. Voor ons de ultieme fietsheld. Het fietsplan werd even doorgenomen en met z'n zevenen gingen we op pad. Aan het einde van de Middelcoopstraat, waar we rechtsaf de Van Limburg Stirumstraat zouden inslaan, moesten we nog even wachten op Jilles. Die zat al een eindje achterop en we wisten niet of hij zag dat we al rechtsaf zouden gaan.

Via de Zeedijk, over het spoor links, richting het ooievaarsnest. En ja hoor, minimaal twee jongen. We zagen deze op enig moment met hun koppies boven het nest uitsteken. Daarna weer verder richting het nieuwe fietspad langs de spoorlijn richting Tricht. Onderweg hoorden we van alles wat Leo dan ook prompt vertelde, zoals fitis, winterkoning, zwartkop, vink, een enkele kleine karekiet, maar ook de grasmus.

Afwezigheid weidevogels

Opvallend was de afwezigheid van weidevogels. Geen Kievit te bekennen boven de strak als een grasgazon gemaaide hooilanden, evenmin koeien in de wei. Toch landschapselementen die eigenlijk niet mogen ontbreken. Hoorde en zag je anders de snel vliegende en roepende grutto's hoog in de lucht, nu alleen maar tractoren met van die grote injectie-installaties achterop, waardoor de mest direct in de grond wordt gespoten. Geen ammoniak meer als vervuiler in de lucht, ook niet meer de geur van zojuist bemeste weilanden, maar ook geen bodemleven meer in de grond, dus ook geen Kieviten en grutto's en scholeksters en leeuweriken en noem maar op. Natuurverarming zou men dat kunnen noemen.

De val van Leo

Wij fietsen verder. In Tricht steken we langs de spoorbrug de Linge over. We moeten een scherpe bocht naar rechts maken. Ineens een ijselijke gil, een klap en daar ligt Leo. Bij het maken van die bocht kwam hij iets of wat snelheid tekort. Zijn voeten staken in de toeclips aan zijn pedalen, want Leo heeft een inderdaad een prachtige fiets waar je flinke afstanden mee kunt fietsen en dan zijn toeclips ideale hulpmiddelen. Alleen kon hij met dat heel korte draaiwerk zijn voeten niet uit die apparaten krijgen en met een ferme klap smakte hij tegen de grond.

Schaafwondjes aan zijn elleboog en knie maar Leo is overal op voorbereid dus even de verbanddoos opgediept en de jodium te voorschijn gehaald. Ik heb hem daarbij geholpen en het moet gezegd. Leo gaf geen krimp toen dat

altijd bijtende spul zich naarbinnen vrat. Even de fiets wat verplaatsen. Hij was alleen vergeten dat het verbanddoosje nog op zijn bagagedrager stond waardoor de inhoud dus prompt over de grond lag uitgestrooid. En u weet hoe het met verbanddoosjes is. Er zit ongelofelijk veel in zo'n klein doosje. Maar als alles er uit is krijg je het er nooit meer in. Zouden we dus bij een koffiestop gaan regelen.

Tegen elven arriveerden we bij het stadhuis van Neerijnen waar rond die tijd ook de heer Vos zou zijn. Daar aangekomen zagen we dat inmiddels ook Joop Schuurman en Jaaike, die met Gonda waren meegekomen, er waren. We hebben eerst uit eigen voorraad koffie gedronken en een broodje gegeten. Leo had heerlijke stroopwafels meegenomen, die er spreekwoordelijk als 'koek' in gingen.

Afspraak vergeten

De heer Vos, ook onderwijzer, was door grote drukte zijn afspraak totaal vergeten en via de receptioniste van het Gemeentehuis van Neerijnen werd hij telefonisch opgetrommeld en herinnerd aan zijn afspraak. Binnen enkele minuten kwam hij dan ook opdaven. De school ligt namelijk direct tegen deze tuinen aan. Dat was ook wel te horen. Hij vertelde dat de tuinen zoveel als mogelijk in oorspronkelijke staat zijn teruggebracht. Hiervoor had men de beschikking over een oude luchtopname uit 1938. Restauratie vond aanvankelijk plaats door enkele vrijwilligers maar nu beschikt de werkgroep over zo'n vijftien mensen die de tuinen en het park bijhouden. Oorspronkelijk werd het kasteel Neerijnen bewoond door de familie Van Pallandt en werd op het gebied van voedselvoorziening alles in eigen beheer van eigen grond gehaald. Compleet 'self-supporting' dus.

De grote tuin was in vier kwarten verdeeld. Eén kwart met planten en bloemen, een kwart met diverse kruiden, een kwart met groentes en een kwart met glastuinbouw. Het geheel afgezet met lei-peren. Wat indruk maakt is de gerestaureerde kas waar nu onder meer de 700 pompoenplantjes worden gekweekt die deze week nog de grond in moeten. De verkoop van pompoenen is namelijk een belangrijke inkomstenbron voor de werkgroep. Overigens een heel bijzondere kas met rond glas, oorspronkelijk rond 1900 gemaakt door een kassenbouwer uit Zeist die vrijwel uitsluitend werkte voor en leverde aan dit soort grote buitenplaatsen.

Brave Hendrik

Ook zijn verhaal bij de groentetuin maakt indruk. Zeker wanneer hij het heeft over een aantal oude groentesoorten zoals schorseneren, brave Hendrik (nooit van gehoord), bladmoes en snijbiet in wel vijf kleurvarianties. De heer Vos heeft een goed verhaal en dat zet hij voort bij de werkschuur waar we koffie gaan drinken en ook daar een stroopwafel krijgen aangeboden. Trots is hij op de oude 'waterton'. Met dit apparaat kan water op een vrij eenvoudige manier worden getransporteerd. Hebben ze recent via "Marktplaats.nl" op de kop weten te tikken. Het ding komt uit België.

Na de koffie gaan we aanstalten maken voor de terugreis. We rekenen af en via de Waaldijk met werkelijk prachtige uitzichten gaan we op weg naar de Eendenkooi bij Deil. Bij de ingang daarvan houden we nog een korte rustpauze voor we de reis richting Culemborg weer voortzetten. Bij de spoorwegovergang Zeedijk splitsen onze wegen zich en zit het uitje erop. Een leuke dag, perfect weer en iets om leuk op terug te kijken. Thuisgekomen geeft de teller 57 km aan. Een leuk fietstochtje dus.

Green Rangers gaan het komende jaar verder!

Foto's: Kars Veling

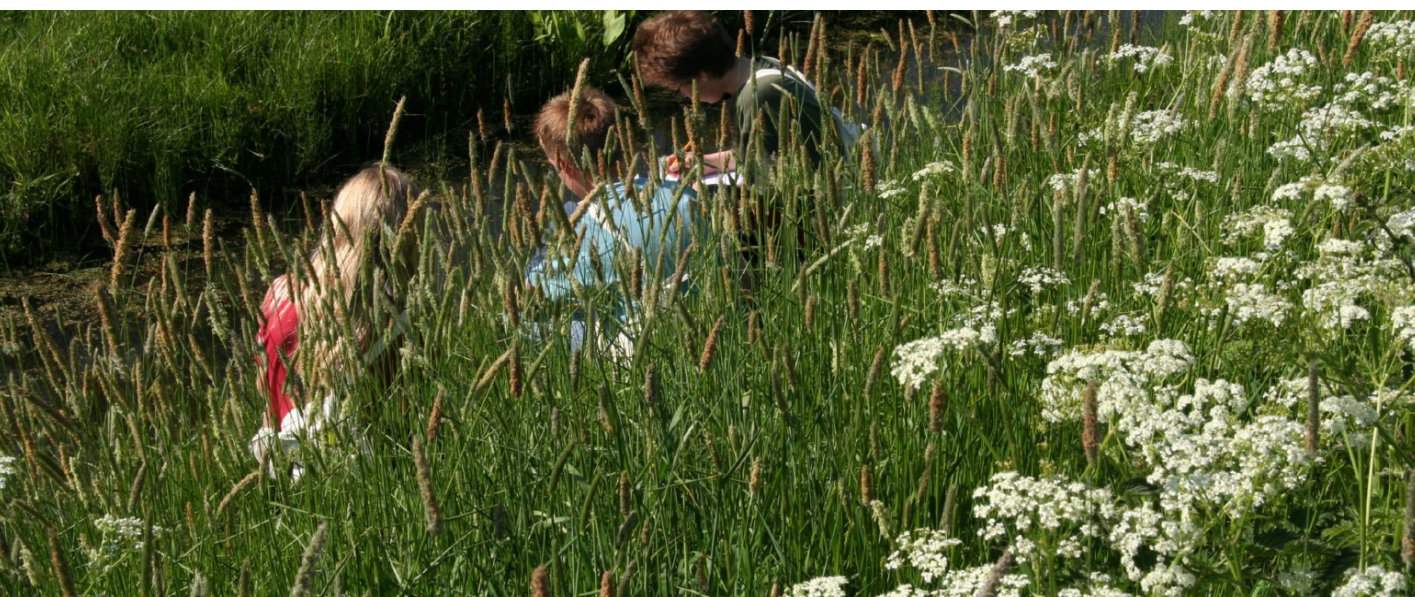
Dank zij de medewerking van de verschillende werkgroepen heeft de 'Begeleidingsgroep jeugdwerk' het programma voor het nieuwe jaar snel kunnen samenstellen. Voorafgaand aan het overleg is aan de werkgroepen gevraagd welke ideeën er voor de jeugd binnen de diverse werkgroepen leefden en wie de betreffende zaterdagochtend beschikbaar was om tussen 9.30 en 11.30 uur de jeugd en de jeugdleader Wiel Rutten bij te staan. Voor in totaal veertien ochtenden is tussen september 2008 en juni 2009 om de ongeveer drie weken een activiteit gepland. In verband met de schoolvakanties is dat in sommige gevallen niet

helemaal gelukt en is de periode korter of langer geworden. Enkele jongeren tussen de 8 en 13 jaar kunnen in september nog meedoen. Er is op dit moment geen wachtlijst. De Green Rangers-groep bestaat uit maximaal 15 jongens/meisjes.

Voor informatie over de jeugdgroep kun je terecht bij:
Wiel Rutten, 0345 - 510064.

Nieuws van het bestuur

OP PAD MET BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN CULEMBORG

Als u dit leest zijn de burgemeester en de wethouders van Culemborg te gast geweest in ons clubhuis de Ketel-vink. Op 10 juni hebben we ze namelijk uitgenodigd om (hernieuwd) kennis te maken met onze club en waar we voor staan. Lang blijven we dan ook niet binnen, want de bedoeling is om na een eerste kopje thee op de fiets een aantal locaties in de stad af te gaan. Plekken waar we als NVWC trots op zijn en plekken waarvan we

PADDENTREK

Het was weer eenzelfde jaar als 2007, een zeer geleidelijk verlopende paddentrek. Gedurende een dag of veertig zijn de honderden padden over de Kleine Buitenvom naar de Ronde Haven getrokken. Op de avonden dat we veel padden verwachtten, zijn we er met een man of wat opuit getrokken om de overstekers een handje te helpen. Ook anderen, Culemborgse natuurliefhebbers en omwonenden hebben meegeholpen en vele honderden

HONDENPOEP

Een van de grootste ergernissen van mensen is hondenvoer. Vreselijk als je in een onbewaakt ogenblik weer midden in de half verteerde bonzobrokken stapt. Smerig die geur en moeilijk om die smurrie tussen je profiel weg te krijgen. En hoe logisch het ook lijkt, er zijn heel veel hondbezitters die niet de moeite nemen om de zoi die hun huisdier heeft achtergelaten netjes op te ruimen. Hoe dan ook is het een groot probleem dat moeilijk oplosbaar lijkt. Maar wat moeten we hier als NVWC mee? Niets eigenlijk, maar we werden er wel mee geconfronteerd omdat de gemeente bezig is met een beleid op het gebied van hondenvoer. Daarvoor heeft men in Culemborg een heel aantal plaatsen aangewezen waar honden vrij mogen rondlopen, andere plekken waar de honden aangelijnd moeten poepen en nog andere plekken waar ze in het geheel niet mogen komen. En dat is voor ons

bang zijn dat deze aangetast zullen worden als er geen rekening gehouden wordt met de planten en dieren die er voorkomen. Na deze fietstocht komen we weer terug in ons onderkomen en kunnen daar onder het genot van een hapje en een drankje nog wat napraten. We stellen dit bezoek van B&W zeer op prijs. Niet omdat we denken dat we nu alles voor elkaar zullen krijgen, maar wel omdat we weten dat men nu op de hoogte is van wat wij waardevol vinden. In een volgende Hakal vindt u vast een verslag van het bezoek.

padden zijn zo gered. Niet allemaal, want we hebben niet elke avond kunnen overzetten. Inmiddels zijn er plannen om te kijken of er structurele maatregelen op de dijk genomen kunnen worden die er voor zorgen dat er met minder tijdsinvestering nog meer padden kunnen worden gered.

wel interessant, want plekken waar honden los mogen lopen kunnen daarmee ongeschikt worden voor broedvogels en andere makkelijk te verstoren dieren. In de praktijk echter lijkt de hondenvoernota geen nieuwe gebieden open te stellen voor honden, maar sluit deze aan bij hoe het nu al is. In de Baarsewaard bijvoorbeeld is het deel van de zomerdijk en omgeving vogelvrij verklaard. Dat is nu ook al zo en de vogels kunnen nu veilig broeden tussen de strangen, en in de omgeving van de zomerdijk broedt er maar weinig. Toch hebben we besloten om geen afkeurende reactie te geven over de nota. De zomerdijk en omgeving zijn altijd druk en te druk voor vogels, of men nu loslopende honden bij zich heeft of niet. Wat we echter wel belangrijk vinden is dat de delen van de uiterwaard waar honden niet zijn toegestaan ook echt hondvrij blijven of worden. En daarvoor is toezicht nodig en een goede handhaving!

Goed gezien!

Birdie

Zouden golfers dit bedoelen met de term 'birdie'?

Fotograaf Christian Brinkman betrapte in Huizen een Pontische meeuw (soort zilvermeeuw) met een golfbal in zijn snavel...

(met dank aan Jouke Altenburg en Ruud van Beusekom van Vogelbescherming)

De komst van de digitale camera heeft het voor velen gemakkelijker gemaakt goede foto's te maken. De redactie krijgt dan ook vaker dan voorheen leuke natuurfoto's van leden opgestuurd, die een bijzondere soort, een leuk fenomeen of wat dan ook hebben vastgelegd. Dit heeft ons doen besluiten een rubriek in het leven te roepen, met de naam "Goed gezien!". Daarvoor ontvangen wij graag interessante foto's met een stukje begeleidende tekst. Stuur dus in die foto's, maar vergeet er niet bij te vermelden waarom het zo bijzonder is wat we te zien krijgen.

Mysterybird^{door}
Anouk Post

De mysterybird van deze keer is een soort die qua naam zeer toepasselijk is voor deze editie van de Hak-al. Het is een fraaie vogel, die in en rond Culemborg sporadisch tot broeden komt. Dit jaar is het in ieder geval weer gelukt.

*Oplossing vorige keer:
boerenzwaluw*

Ooievaarsnest op terrein Vitens geplaatst

Foto's en tekst
FRANS WAROUX

Op paaszaterdag 22 maart is met de hulp van een flink aantal bewoners van de wijk EVA-Lanxmeer en mensen van de Natuur en Vogelwacht Culemborg een ooievaarsnest geplaatst. De afronding van een voor de NVWC flink project.

Op enig tijdstip, zo'n anderhalf jaar geleden, kwam Jan-Dirk Kievit met een voorstel aan de klusgroep van de NVWC. Of wij tijd, ruimte en mogelijkheden hadden om in opdracht van Waterbedrijf Vitens een kleine vijftig verschillende nestkasten te maken. Het bedrijf wilde daar € 1.500,00 voor uittrekken en de vraag was of wij het voor dat bedrag konden maken. Er moest dan ook een ooievaarsnest op een paal voor worden geplaatst.

Voor die 48 andere kasten voor onder meer bosuil, gekraagde roodstaart, winterkoning, pimpelmees, koolmees, vliegenvanger en vleermuis was dat geen probleem. Werktekeningen konden worden gemaakt en duurzaam hout kon worden besteld. We hebben nog geluk gehad dat de firma Middelkoop, net nadat wij onze bestelling hadden opgegeven voor het op maat zagen van enkele honderden onderdelen voor deze kasten, het wat betreft deze werkzaamheden voor gezien hield. Het was de laatste grote opdracht voor dit bedrijf.

Daarna was het zaak aan de hand van de werktekeningen de verschillende zij-, boven-, en onderkanten bij elkaar te zoeken en te houden om een vlotte afwerking te bevorderen. Dankzij het heel secuur uitrekenen en doorgeven van de diverse maten waarin de onderdelen gezaagd moesten worden, is er maar heel weinig misgegaan. We kwamen slechts enkele delen tekort maar van vrijwel alle kasten, allemaal met andere afmetingen, klopte alles wonderwel.

De Ketelvink was voor enkele weken een timmermans-werkplaats geworden en het lawaai van het zagen, boren en spijkeren steeg boven het geluid van Classic FM uit. Het was wel bijzonder gezellig en tijdens de productie hebben we ook veel aanloop gehad van mensen die belangstelling hadden en geïnteresseerd waren in de voortgang van het project. Het ophangen van de 48 kasten is later op een aantal zaterdagen door bewoners van de wijk gerealiseerd. Alleen bij het plaatsen van de bosuilkasten zijn mensen van de Nestkastenwerkgroep aanwezig geweest. Het ei dat nog gelegd moest worden was dus het ooievaarsnest.

Hierin heeft met name Jos den Ouden het voortouw genomen. Hij is zich in de materie gaan verdiepen en nadat er tijdens een speciale bijeenkomst met de Nestkastenwerkgroep een basisplan kon worden opgesteld, is Jos aan de slag gegaan. Het eerste en belangrijkste onderdeel was dus de paal. Deze moest van kwalitatief hoogwaardig en weerbestendig hout zijn en dik en stevig genoeg zijn om een ooievaarsnest te kunnen dragen. Het tweede belangrijke onderdeel was een wagenwiel van flink formaat. En laat er nu in de schuur bij Wim en Adrie Kievit nog zo'n wiel staan. Een erfstuk waar de familie al sinds jaren geen waardige bestemming voor wist te vinden. En laat nu uitgerekend dit wiel uitermate geschikt

zijn om als basis te dienen voor een ooievaarsnest. Met liefde werd dit forse kleinood door Adrie Kievit (want uit haar familie kwam dit wiel voort) ter beschikking gesteld. Jos ging aan de slag. De houten paal werd besteld en moest helemaal uit Frankrijk komen. Origineel kastanje-hout, van acht meter lang en met een forse doorsnede. Met een stalen pen van 20 cm werd het wiel op de paal bevestigd. Er moest een betonnen fundering worden gemaakt waarop de paal tussen twee stalen U-balken met drie roestvrijstalen pennen moest worden vastgezet. Rondom de paal werden nog eens vijf betonnen elementen in de grond gestort met daarin ijzeren haken waaraan een vijftal stalen tuidraden werd bevestigd, zodat deze paal bij storm geen kant uit kan.

En de zaterdag vóór Pasen 2008 was het dan zover. Jos had een tot in de puntjes verzorgd draiboek gemaakt om deze paal met het daaraan bevestigde nest van de productielocatie naar de uiteindelijke locatie te transporteren. Hij had berekend dat het mogelijk moest zijn om met twaalf personen dit 325 kg wegende onhandige bouwsel over een afstand van zo'n 75 meter door blubberachtig terrein te verplaatsen. Het werden veertien personen. Zeven mensen aan elke kant van de paal en per koppel aan weerszijden een stuk touw of band onder de paal door over de nek heen en dan op commando optillen en lopen. Het klinkt geweldig: "Door de knieën, vijf, vier, drie, twee, één, TILLEN" en daar schuifelde dan een bont gezelschap mensen met 325 kg paal met nest over het Vitens-terrein. Gadeslagen door enige tientallen kijklustige EVA-Lanxmeerbewoners met vooral veel kinderen. Er werden tientallen foto's gemaakt want zo iets is toch een hele happening en zie je niet elke dag. Het manoeuvreren van de paal tussen de stalen U-balken was op zich ook al een heel bijzondere aangelegenheid. Hier is nu de uitvoerder aan het woord: "Gehele paal 20 graden naar rechts, nu 5 cm naar achteren, centimeterterje terug, teveeheel, nu weer klein stukje de andere kant op, welke kant?" Kortom één groot feest. Uiteindelijk bleken de van tevoren geboorde gaten tot op de tiende millimeter te kloppen en kon de paal met een drietal schroeven en bouten worden verankerd tussen het staal. Daarna werden de tuidraden aan de haken in het beton vastgemaakt en stond de paal als een huis.

Ondanks niet al te beste weersverwachtingen is het tijdens de gehele operatie schitterend weer geweest. Tijdens de werkzaamheden kwam zelfs al een mogelijk toekomstige bewoner even een kijkje nemen. Een ooievaar cirkelde schuin boven ons sierlijk in het luchtruim. Het was een aantrekkelijk schouwspel, leuk om naar te kijken. Wellicht is er een aantal mensen met wat rugklachten maar die zullen in het weekeinde wel weer verdwijnen. Het blijkt maar eens te meer dat je met voldoende handkracht toch behoorlijke resultaten kunt behalen.

Alblasserwaard

Foto's en tekst
Leo van der Kooij

De zeven deelnemers die om 9.00 uur, zaterdag 26 april, klaarstonden bij de Ketel-vink, konden niet vermoeden dat het zo'n prachtige lentedag zou worden. Het zag er nogal grijs uit en onderweg op de A2 begon het zelfs een beetje te spetteren.

Onze gids Cees van de Vate loodste ons bekwaam via de snelwegen A2 en A15 en de provinciale weg N 216 naar onze eerste stop bij het dorp Goudriaan. Tot voor enkele jaren verkondigde Cees hier het woord Gods en zijn vrije tijd besteedde hij onder andere aan zijn liefhebberij: De Nederlandse Flora. Een betere gids in dit voor ons zo onbekende gebied konden wij ons niet wensen. Het uitgestrekte, weidse polderland doorsneden met talloze sloten en poldervaarten kent enkele bijzondere plekken. Voor Cees een feest der herkenning en voor ons een openbaring. Hier vinden wij, om maar een van de toppunten te noemen, een van de rijkste groeiplaatsen van het zomerklokje, *Leucojum aestivum*, in ons land. Dit bolgewas dat in de loop van april in bloei komt dankt zijn naam aan het feit dat hij de zomer aankondigt en niet zozeer dat hij in de zomer bloeit. Iets waartoe de naam wel aanleiding geeft dat te veronderstellen.

Zomerklokjes in volle bloei

Wij parkeerden busje en auto op een parkeerplekje naast het dorpscafé van Goudriaan en liepen vandaar eerst naar een voetpad over een kade langs de Dwarsgang, een brede poldervaart. Van ver vielen ons al de bloeiende dotterbloemen op. In het zeer drassige boezemlandje langs de vaart ontdekten we verder o.a. blauwe zegge, kleine valeriaan, poelruit, veldsla en enkele nog niet bloeiende orchideeën. Al gauw stuitten wij op het eerste groepje zomerklokjes. De prachtige planten met hun trosjes van hangende witte kelkjes aan de puntjes van de kroonbladeren voorzien van een teer groen stipje stonden in volle bloei. We waren precies in de goede tijd gekomen om de bloei die slechts twee à drie weken duurt mee te kunnen maken.

Hongerbloempje

Langs een berm die heldergeel was van de bloeiende gulden boterbloemen, kwamen we bij een volgende plek waar talrijke zomerklokjes dicht op elkaar stonden. Bij een volgend draslandje keerden wij op onze schreden terug en besteedden we aandacht aan de andere kant van de kade. Niet zodra Wim Rubers verondersteld had dat wij het hongerbloempje wel eens zouden kunnen ontdekken, viel het oog van een onzer op enkele ijle trosjes van heel kleine, tere, witte bloempjes; inderdaad het wit hongerbloempje, *Draba muralis*, precies op de plek waar hij al vanouds voor moest komen. Verderop ontdekten we nog meer exemplaren. Deze vondst was voor ons, PWG'ers extra leuk omdat we 10 dagen eerder op woensdag op 21 april meer dan honderd exemplaren van dit bijzondere plantje in de omgeving van Culemborg hadden aangetroffen.

Botanisch juweeltje

Inmiddels zagen wij een grote blauwe plek in de lucht die een flinke opklaring beloofde en inderdaad de zon brak eindelijk door. Weer terug op de parkeerplaats in Goudriaan gidste Cees ons naar een andere plek, waar veel zomerklokjes te vinden zijn. Deze plek ligt in een boezemland langs De Vliet vlak ten noorden van het dorp. Via een smal paadje griezelig dicht langs de suizende wieken van een poldermolen bereikten we weer een botanisch juweeltje. Inderdaad was het er wit van de zomerklokjes. Om ze wat beter te kunnen bekijken en foto's te kunnen nemen, passeerden wij een hek en liepen voorzichtig het drassige terreintje in. We zagen nu ook moeraskartelblad en enkele orchideeën die aarzelend in bloei begonnen te komen. Op grond van de bloeitijd en het feit dat de bloei al begon terwijl de bloeistengel net aan het opkomen was, ontdekte ik eenmaal weer thuis dat het om de brede orchis zou moeten gaan. In het boek "De Orchideeën van Nederland"

van Kreuzer en Dekker wordt dit als een kenmerk van de brede orchis genoemd.

Bloeiende kievitsbloem!

Even later deed Nel de ontdekking van de dag; een bloeiende kievitsbloem! Zelfs Cees was hierdoor aangenaam verrast want hij had op dit voor hem zo bekende plekje nooit eerder kievitsbloemen aangetroffen. Bij nader onderzoek bleken er zelfs nog meer te staan. Geheel voldaan keerden we weer terug langs de draaiende molen en enkele oude boerderijen naar de parkeerplaats. Cees wilde ons vervolgens nog een mooie plek laten zien. Hij stelde voor naar de Zijdebrug, een tiental kilometers meer naar het westen te rijden. Zo gezegd, zo gedaan en zo stonden wij even later weer in een prachtig schraallandje in een puur Hollands landschap met een brede vaart, de Achterwaterschap, en een prachtig gelegen wipwatermolen. Vorig jaar hadden enkele onverlaten hier een groot aantal bloeiende orchideeën uitgestoken, zodat we niet verwachtten hier nog exemplaren aan te treffen. Gelukkig vonden we aan de uiterste rand nog brede orchissen. Verder noteerden wij ondermeer moerasviooltje, waterdriblad, wateraardbei en vele nog niet bloeiende planten van de spaanse ruiter en veenpluis. Ook groeide er veenmos, een duidelijke indicatie van het feit dat dit natte schraalland al enigszins aan het verzuren is.

Geologische bijzonderheid

Cees wees ons ook nog op een geologische bijzonderheid. Het was de Schoonenburgsche Heuvel. Deze bult, die zo'n 5 meter boven het omringende polderland uitsteekt, is een zogenaamde donk. Een donk is de top van een oud rivierduin, een herinnering aan het feit dat in prehistorische tijden hier een rivier moet hebben gestroomd. Her en der in de Alblaserwaard zijn nog een paar donken te vinden. Op één ervan ligt een kleine nederzetting De Donk genaamd. Gestimuleerd door het prachtige weer en de bloeiende fruitbomen, besloten we via een toeristische route naar Culemborg terug te rijden. We reden dus langs de dorpen Bleskensgraaf, Molenaarsgraaf, Vuilendam en Ottoland weer terug naar Goudriaan. We verbaasden ons over de plaatsnaamborden die vermeldden dat we een dorp verlieten om even later opnieuw een dorp met dezelfde naam in te rijden en dat terwijl we toch gewoon rechtdoor de weg langs de Alblas en de Voorwetering bleven volgen. Het was een aaneenschakeling van boerderijen en draaiende molens. Op de kerk van Ottoland stond de ooievaar op zijn nest over dit puur Hollandse landschap uit te kijken. Bij Goudriaan hield de lintbebouwing op en reden we verder door open polderland naar Meerkerk en vandaar langs Middelkoop en Schoonderwoerd op huis aan. We waren het erover eens dat we een prachtige dag hadden beleefd in een voor ons onbekend gebied, dat we dank zij Cees een beetje hebben leren kennen. We zullen er zeker nog eens naar terugkeren.

Wat helpt de Nederlandse weidevogels erbovenop?

door Jouke Altenburg

Weidevogels in de knel

Het gaat niet goed met de Nederlandse weidevogels. Ondanks de inzet van veel betrokken boeren en vrijwillige weidevogelbeschermers loopt de stand terug. Vooral voor de grutto en veldleeuwerik is de situatie dramatisch. Oorzaak: er komen te weinig jongen groot. Ondanks speciaal ontwikkelde instrumenten voor de bescherming van weidevogels als de Relatienota en het Programma Beheer is de achteruitgang van de grutto blijven doorgaan.

Volgens de Atlas van de Nederlandse broedvogels waren er rond het jaar 2000 nog maar 45.000 - 50.000 broedparen grutto aanwezig, een halvering in tien (!) jaar tijd. Daarom is de grutto gekozen als boegbeeld voor de weidevogelcampagne 'Nederland Gruttoland'. De helft van de wereldpopulatie aan grutto's broedt immers in Nederland.

Onlangs kwam het weidevogelprobleem ook in Culemborg voor het voetlicht. In de Culemborgse Courant van 15 april jl. pleitte raadslid en agrariër Kees de Raad voor het afschieten van blauwe reigers en ander predatoren om de weidevogels te beschermen. Ofschoon Kees de Raad anders suggereerde, wijst onderzoek uit dat afschot van predatoren niet dé oplossing voor de weidevogels is. Daarom heeft NVWC-voorzitter Kars Veling hem in de CC van 29-4-08 met een ingezonden brief weersproken. Beide krantenartikelen zijn elders in deze HAK-AL opgenomen.

Hoe kunnen weidevogels wèl effectief worden beschermd?

Dit artikel gaat in op de vraag hoe weidevogels wèl effectief beschermd kunnen worden. Het ALTERRA-rapport (Theunissen et al. 2005) over de invloed van predatie op de weidevogelstand trekt de algemene conclusie dat "een gebiedgerichte aanpak gebaseerd op goede kennis van de lokale situatie waarschijnlijk eerder het gewenste effect sorteert dan generieke landelijke of provinciale maatregelen". Deze uitspraak geeft richting maar is nog niet echt concreet. Concrete maatregelen zullen op korte termijn genomen moeten worden om onze weidevogels te behouden. Hieronder een beschrijving van twee mogelijkheden die gebaseerd zijn op respectievelijk het promotieonderzoek van Hans Schekkerman en het agrarische bedrijf van Jan Duijndam.

Concentreer de beschikbare gelden

Weidevogelonderzoeker Hans Schekkerman concludeert dat het moderne hoogproductieve landbouwbedrijf, mede onder invloed van de zachte voorjaren, niet te verenigen valt met goed weidevogelbeheer. Een uitleg van zijn onderzoek aan de hand van de grutto.

Grutto's zijn nestvlinders: de pasgeboren kuikens scharrelen vanaf dag één zelf hun eten bij elkaar. Door zo'n actieve manier van opgroeien hebben de kuikens ongeveer 40% meer voedsel nodig dan vogeljongen die door hun ouders in het nest worden gevoerd. Daar staat tegenover dat nestvlinderende kuikens kleine prooien kunnen eten die andere kuikens niet krijgen, omdat hun ouders deze niet energie-efficiënt naar het nest kunnen transporteren.

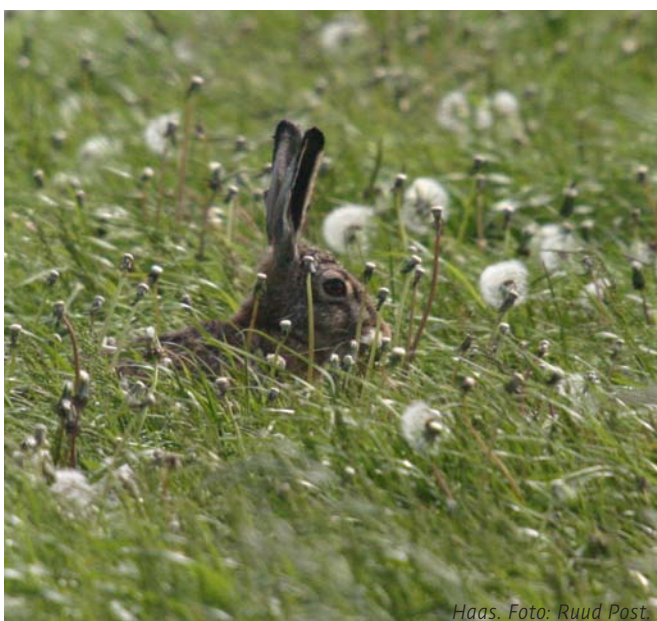
Gruttokuikens eten vooral insecten die op de vegetatie zitten, zoals vliegjes, spinnen, langpootmuggen en kevers. Maar dat is voor hen de afgelopen decennia steeds moeilijker geworden. Dit komt vooral door de combinatie van een intensiever agrarisch graslandgebruik en veranderingen in het klimaat. Zo gaan bijvoorbeeld een vroegere maaidatum en een hogere mestgift in graslanden ten koste van de hoeveelheid insecten, en dus ook ten koste van het voedselaanbod voor kuikens. Veranderingen in het klimaat verergeren dit probleem. Schekkerman: 'Sinds de jaren tachtig is het merkbaar

warmer in de winter en het voorjaar. Het boerenbedrijf past zich aan deze klimaatverandering aan. De boeren kunnen in het voorjaar hun eerste snede gras twee tot drie weken eerder binnenhalen dan voorheen. Zodoende valt de eerste maaibeurt nu vaak precies samen met het moment - ergens half mei - dat gruttokuikens uit hun ei kruipen. En in niet-gemaaid land zitten nou eenmaal al gauw twee tot drie keer zoveel insecten,' aldus Schekerman. 'In de praktijk zie je kuikens dan ook meteen naar ongemaaid land verhuizen, als dat er is tenminste.' Opvallend genoeg hebben grutto's hun broedmoment de afgelopen twintig jaar niet aangepast aan de klimaatverandering. Mede daardoor is ook veel nog niet-gemaaid grasland wanneer de kuikens uitkomen al te hoog en dicht geworden om in te foerageren.

Een andere oorzaak van kuikensterfte zijn roofdieren zoals de buizerd, de hermelijn en de blauwe reiger. Sommige van deze predatoren zijn in de afgelopen decennia in aantal toegenomen. Daarnaast speelt ook hierbij de steeds vroeger wordende maaidatum een rol: in gemaaid land zijn de gruttokuikens voor predatoren beter zichtbaar. Het Alterra-onderzoek toont echter aan dat de veranderingen in de landbouw de laatste tien jaar een grotere negatieve invloed hebben gehad dan de predatie.

Wat moet er gebeuren? Het geldt dat besteed wordt aan de bescherming van de grutto (o.a. door boeren te compenseren voor opbrengstverliezen) moet naar Schekermans' mening worden geconcentreerd. 'Concentreer het weidevogelbeleid in open gebieden die landschappelijk verder ook voor weidevogels in orde zijn. (Friesland, Noord- en Zuid-Holland; JAL) Er is toch niet genoeg geld om overal aan goed weidevogelbeheer te doen. Overal een beetje weidevogelbescherming heeft geen zin. Dat wijst de praktijk wel uit. Doe het dus op een kleiner oppervlak, maar dan wel intensiever.'

Haas. Foto: Ruud Post.

Concrete weidevogelbescherming: het initiatief Boeren voor Natuur

Op 21 april bezocht ik boer Jan Duijndam in de Polder van Biesland te Delfgauw onder de rook van Delft (amersfoortcoördinaat: 87x449). Op de google-afbeelding is goed te zien dat zijn bedrijf omgeven is door de gebouwen, snelwegen en bedrijventerreinen van de Randstad.

Jan Duijndam is na gaan denken hoe hij onder die stedelijke druk kon blijven boeren op zijn bedrijf dat al drie generaties in het bezit is van zijn familie. In 1997 heeft hij de knop omgezet. Geen maximale hoeveelheden melk of vlees van een minimumkwaliteit maar maximale kwaliteit is zijn motto.

Het belang van de weidevogelstand en het behoud van het cultuurhistorische veenweidelandschap staan bij het bedrijf van Jan Duijndam voorop. Op zijn weilanden broeden vele tientallen weidevogels, waaronder de zeldzame zomertaling, een soort die op de Rode Lijst staat. Op de 'Hoeve Biesland' worden jaarlijks ca. 150 schoolklassen ontvangen, zodat kinderen uit de Randstad lijfelijk ervaren dat melk niet uit de fabriek maar uit de koe komt. Een gedeelte van het boerenland is opengesteld voor wandel- en fietsrecreatie voor de randstedelingen. Om zijn doelstellingen te kunnen verwezenlijken heeft Jan Duijndam zijn land kunnen uitbreiden van 17 ha naar 100 ha, deels door (gebruiks-)verwerving van gebied dat bedoeld was als openbare groenvoorziening voor de stadsuitbreiding van Delft.

Natuur- en landschapsbeheer, natuur- en milieu-educatie en recreatie zijn publieke doelstellingen. Realisatie van die doelen wordt (terecht) bekostigd met publiek geld. Jan Duijndam krijgt gedurende 30 jaar een vergoeding uit de rente van een fonds dat de omliggende gemeenten, het Waterschap en de provincie Zuid-Holland hebben gevuld. Jan Duijndam krijgt verder geen inkomenssteun in het kader van agrarisch natuurbeheer of vanuit 'Brussel'.

Het bedrijf heeft een gesloten nutriëntenkringloop. In zijn uitleg gebruikt Jan voortdurend het begrip 'systeem'. De koeienmest wordt met slootschoonmateriaal en hakhout gecomposteerd en als ruige mest op het land gebracht. Speciale banden op de trekker zorgen ervoor dat de bodem zo min mogelijk in elkaar wordt gedrukt. Dat zorgt voor een goed bodemleven en dus voedsel voor de weidevogels. Een uitgekiend waterpeil-, maai- en beweidingsbeheer zorgt voor de verschillende kruidenrijke grasvegetaties in elk seizoen. Graan voor het krachtvoer verbouwt Jan Duijndam zelf op de oude kreekruigen in het landschap. Deze biologische bedrijfsvoering is niet mogelijk met de topsportmelkproductiekoeien zoals de Frisian Holsteiners. Jan Duijndam heeft daarom gekozen voor het stoere koeienras Montbeliarde. Zijn kudde van zo'n 120 koeien levert met veel minder krachtvoer en veterinaire zorg een prima kwaliteit melk en vlees. Verkoop van vlees en melk is de tweede economische poot onder het bedrijf. Zijn boerderijproducten vinden gretig aftrek, onder andere in kwaliteitsrestaurants van topkoks.

Jan Duijndam toont aan dat een boerenbedrijf in Nederland zich nog steeds kan ontwikkelen tegen de druk van de stad in en kan voorzien in belangrijke maatschappelijke doelen zoals natuur, natuur- en milieu-educatie en recreatiemogelijkheden. Ook 'zorg' in combinatie met het boerenbedrijf ziet Jan Duijndam als een belangrijke kansmarkt. Dat vraagt een andere manier van denken. Desondanks neemt Jan zijn besluiten nog steeds op

grond van bedrijfseconomische argumenten. Hij is en blijft een agrarisch ondernemer. Daar kijken collega-agrariërs overigens wisselend tegenaan. De term 'museumboer' valt in die kringen gemakkelijk heeft hij ervaren. Laat ik zeggen dat de ondernemersvisie, opstellen en machines die ik heb gezien weinig aan een museum doen denken: ze zijn zeer bij de tijd.

Goed voorbeeld doet goed volgen?

De bedrijfsvorm van Jan Duijndam is geen universele oplossing voor alle Nederlandse boeren, maar wel eentje die veel respect verdient voor de ondernemersgeest en bereikte (natuur)doelstellingen. Zijn ondernemingsplan dient al als inspiratie voor andere agrarische ondernemers bij Twickel en Boxtel, die momenteel de omslag maken van maximale voedselproductie naar meervoudige kwaliteit. Deze agrariërs verdienen krachtige ondersteuning van overheden (ook lokale), natuurbeschermingsorganisaties en ons allemaal: de consumenten. Met ons aankoopgedrag kunnen wij sturen.

Een retorische vraag tot besluit: waarom zou een dergelijk boerenbedrijf, dat natuur- en landschapsdoelen als basis van zijn bedrijfssysteem neemt, niet in de West-Betuwe mogelijk zijn? Zo'n Betuwse boer hoeft de grutto echter niet meer als hoofddoelsoort te kiezen: de West-Betuwe is een marginaal gruttogebied geworden. Gelukkig zijn er nog andere kenmerkende vogels van ons landelijk gebied, zoals de steenuil en de boerenzwaluw, die een stevige steun in de rug zou kunnen worden geboden en dat ook nodig hebben.

Bronvermelding:

- ◇ Theunissen W.A., Schekkerman H. & Willems F. 2005. Predatie bij weidevogels. Onderzoek naar de mogelijke effecten van predatie op de weidevogelstand. Sovononderzoeksrapportage 2005/11 SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen. Alterra-document 1292, Alterra - Wageningen
- ◇ Beintema A., Moedt O., Ellinger D. 1995. Ecologische atlas van de Nederlandse weidevogels. Uitgeverij Schuyt & Co, Haarlem.
- ◇ www.google-earth.nl
- ◇ www.alterra.nl
- ◇ www.vogelbescherming.nl
- ◇ www.rug.nl
- ◇ www.boerenvoornatuur.nl
- ◇ www.hoevebiesland.nl

INSECTENWERK GROEP ORGANISEERT DE VOLGENDE ACTIVITEITEN

LIBELLENEXCURSIE REGULIEREN

Zaterdag 9 augustus 2008

Tijd: 13.00 uur - Let op: anders dan in jaarprogramma!

Augustus is een uitstekende maand voor libellen. Hoewel veel van de kleine juffertjes al uitgevlogen zijn, vliegen vooral de grotere libellen optimaal rond. De heidelibellen en glazenmakers zijn op hun top.

Tijdens deze wandeling door de Regulieren zullen we zoveel mogelijk libellen op naam brengen en ook letten op hun gedrag. Maar het belangrijkste doel is om te onderzoeken of de groene glazenmaker al in de Regulieren is gearriveerd. Deze zeldzame en Europees bedreigde soort is helemaal afhankelijk van krabbescheer, een waterplant die de laatste jaren enorm is toegenomen in dit reservaat van het Geldersch Landschap. De groene glazenmaker is er nog niet gezien, maar we verwachten wel dat deze vanuit De Krimpenerwaard het gebied weet te bereiken. Dat zou een enorme ontdekking zijn, maar met veel paar ogen kan de soort ons op 9 augustus niet ontgaan!

De excursie vertrekt op de fiets vanaf de Ketelvink om 13.00 uur. Waarschijnlijk zullen we tegen een uur of 17.00 uur weer terug zijn.

Voor meer informatie over de libellenexcursie
Kars Veling karsveling@planet.nl, ☎ 0345 531689

NATIONALE NACHT- VLINDERNACHT

ONTDEK DE SCHOONHEID VAN NACHTVLINDERS!

Op vrijdagavond 29 augustus wordt de Nationale NachtvlinderNacht gehouden. Op meer dan 100 locaties in Nederland wordt naar nachtvinders gekeken, zodat overall in het land mensen kennis kunnen maken met deze dieren. In dit kader organiseert de insectenwerkgroep van de NVWC een nachtvlindernacht in de wijk Lanxmeer.

Nachtvinders zijn vaak erg mooi. De meeste hebben heel mooie fijne patronen en sommige zijn zelfs erg fel gekleurd. Nachtvinders laten zich meestal niet makkelijk zien. Je moet ze lokken. Dat kan met licht: een speciale opstelling met een sterke lamp en een laken lokt veel nachtvinders uit de directe omgeving. Ze zijn goed te bekijken en op naam te brengen. Een andere lokmethode is met een lekker zoet alcoholisch smeersel op bomen. Vlinders die niet op licht komen zijn soms wel geïnteresseerd in deze drankjes en zijn dan goed te zien. Beide methodes zullen in Lanxmeer toegepast worden.

IEDEREEN IS VAN HARTE WELKOM!

Vrijdagavond 29 augustus 2008

Waar: De wijk EVA-Lanxmeer, bij de boomgaard (verzamelen om 20.45 uur bij basisschool 'Het Praathuis', Meerlaan 26, 4103 XZ Culemborg, of later daarvandaan de routebeschrijving volgen die bij de school is aangebracht (ongeveer 200 meter), of gewoon op het felle licht afgaan.

Begintijd: 20.45 uur

Eindtijd: afhankelijk van de omstandigheden

Meenemen: zaklamp, anti-muggenmiddel, pet met klep en/of zonnebril (tegen de vreselijk felle lamp)

Bij regen gaat het nachtvlinderen niet door

Voor meer informatie over de Nationale nachtvlindernacht
Annette van Berkel ahvanberkel@planet.nl, ☎ 0345 531689

Zomeravond- picknick, nu al aanmelden?

Het lijkt erg vroeg om je nu al op te geven voor een zomeravondpicknick. Voordat je er erg in hebt, staan echter de vakantiespullen straks al ingepakt en is het bij thuiskomst te laat om je op te geven. Doe het nu als je het leuk vindt om erbij te zijn.

Zo aan het einde van de vakantie, bij de start van het nieuwe seizoen, is het een goed moment voor een zomeravondpicknick in de natuur in Culemborg. Lekker bijpraten en nagenieten van de vakantie onder het genot van een drankje en een hapje.

Vleermuizen en nachtvlinders zoeken

Tegen het vallen van de schemering gaan we op zoek naar vleermuizen en nachtvlinders. Dit met behulp van een batdetector (voor de vleermuizen) en een laken en een lamp voor het lokken van de vlinders.

Opgeven is in verband met het eten gewenst. Bij slecht weer gaan we naar de Ketelvink.

Wanneer: zaterdag 6 september 2008

Hoe laat: vanaf 17.00 uur

Waar: in de Zump

Op zoek naar: vleermuizen en nachtvlinders

Voor wie: voor leden van de NVWC

Kosten picknick: geen

Aanmelden: voor **23 augustus** via bestuur@nvw.nl of telefonisch op onderstaand nummer.

De 'werkgroep picknick' is nog op zoek naar mensen die voor deze avond iets willen voorbereiden. Iedereen die graag iets lekkers wil maken, kan zich nu al opgeven bij het bestuur.

Opgave voor de zomerpicknick

Gonda Baard bestuur@nvw.nl, ☎ 0345 521394

Adressen

Contactadres:

Natuur-en Vogelwacht Culemborg
Clubhuis "De Ketelvink"
Middelcoopstraat 1a
4102 CE Culemborg
Triodosbank: 78.14.04.312
KvK te Tiel: 40156764
e-mail: post@nwwc.nl
website: www.nwwc.nl

Bestuur:

Kars Veling (voorzitter)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Gonda Baard (secretaris)
Martinus Nijhoffpad 13
4103 WP Culemborg
☎ 0345 - 52 13 94

Yme Jan Bosma (penningmeester)
Wilgenboom 11
4101 WK Culemborg
☎ 0345 - 51 30 08

Algemene bestuursleden:

Paul van Buchem
Kastanjeboom 33
4101 VS Culemborg
☎ 0345 - 51 01 50

Saskia Janssen
Wilgenroos 12
4102 KL Culemborg
☎ 0345 - 53 28 98

Stellen van vragen aan het bestuur
kan door te bellen of te mailen naar:
bestuur@nwwc.nl

Lidmaatschap en Contributie:

Nieuwe leden, adreswijzigingen en
overige veranderingen in lidmaatschap
kunnen worden doorgeven via e-mail
aan: Toine van de Laar, lidworden@
nwwc.nl of het postadres van "De
Ketelvink".

Betaling geschiedt per
toegezonden acceptgirokaart.
Lidmaatschap per gezin/adres €15,00
per jaar. Postlidmaatschap €24,00 per
jaar. Opzegging minimaal een maand
voor het einde van het verenigingsjaar.

Coördinatoren:

Lezingen
dia-avonden en cursussen:
Kars Veling (*ad interim*)
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Kampen
Saskia Janssen
Wilgenboom 12
4102 KL Culemborg
☎ 0345 - 53 28 98

Vogelwerkgroep incl. Nestkasten:
Theo Boudewijn (*ad interim*)
Akelei 42
4102 JM Culemborg
☎ 0345 - 51 35 02

Plantenwerkgroep:
Leo van der Kooij
Vliegerweg 3
4101 JK Culemborg
☎ 0345 - 51 54 50

Insectenwerkgroep:
Rob van de Haterd
Burgemeester Verweijlaan 44
4191 XH Geldermalsen
☎ 0345 - 52 25 82

Vragen over insecten:
Annette van Berkel
Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg
☎ 0345 - 53 16 89

Knotwilgenwerkgroep:
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
☎ 0345 - 51 43 58

Werkgroep Wintervoeding Vogels
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
☎ 0345 - 51 09 29

Tuin- en kluswerkgroep:
Frans Waroux
Irene Vorrinkstraat 69
4105 JA Culemborg
☎ 0345 - 51 53 93

Begeleiding jeugdgroepen:
Wiel Rutten
A. Romein Verschoorpad 1
4103 VE Culemborg
☎ 0345 - 51 00 64

Bibliotheek werkgroep:
Jaaik Bosma
Wilgenboom 51
4101 WK Culemborg

Boeken/verslagen/tijdschriften in
"De Ketelvink". Informatie en uitleen
woensdagmorgen of op afspraak
Telefoon: ☎ 0345 - 51 30 08

Contact-adressen:

Dierenambulance Vianen:
Jolande van der Klis
Postbus 390
4130 EJ Vianen
☎ 06-51 11 12 90
e-mail: jolandevanderklis@hetnet.nl

Kinderboerderij "de Heuvel"
Peter Brosky
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 0345 - 51 88 09

Steunpunt NME
Pauline Hoevenaars
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 0345 - 51 97 41
(dinsdag en woensdag)
☎ 0345 - 47 77 91
maandag t/m donderdag)
bezoek op afspraak
e-mail: nmecculemborg@wanadoo.nl

Diverse Natuurorganisaties:

Milieu:
Milieuklachten gemeente Culemborg
☎ 0345 - 47 77 94
(tijdens kantooruren)
Na kantooruren politie
☎ 0900 - 88 44

Klachten meldlijn gemeente Culemborg
☎ 0345 - 47 79 59

*Buitengewoon opsporingsambtenaren
Culemborg*
P. Brosky ☎ 06-46 36 27 47
J. de Kaper ☎ 06-46 36 27 12

*Milieuklachten en
informatiecentrum (MKIC)*
☎ 026 - 359 99 99

Veldpolitie:
(Werkhoven)
Den Hartog: ☎ 0345 - 55 15 58
(Cothen)
Vrieling: ☎ 0345 - 56 16 75
(Zeist)
Meldkamer: ☎ 030 - 692 48 24

*Algemene Inspectiedienst
AID groendesk*
☎ 030 - 669 26 40 of
☎ 030 - 669 26 63

Gemeentepolitie
Triosingel 34
4101 XC Culemborg
☎ 0900 - 88 44

Vereniging Milieudefensie:
Postbus 19199
1000 GD Amsterdam

Milieudefensie Steunpunt Culemborg:
Frederik van Eedenlaan 30
4103 WB Culemborg
☎ 0345 - 53 30 97
e-mail: milieudefensie.culemborg@planet.nl

*Milieuwerkgroep
Noordwest-Betuwe:*
Harry van de Warenburg
Grondzeilerweg 9
4105 HJ Culemborg
☎ 0345 - 51 43 58

*Werkgroep Milieu
Geldermalsen:*
Henk ten Berge
Twee Morgen 16
4196 JT Tricht
☎ 0345 - 57 39 74

Milieuwerkgroep Buren:
Goof den Hartog
Kloosterlaan 15
4111 LG Zoelmond
☎ 0345 - 50 20 61

Informatie:

Clubhuis:
"De Ketelvink" voormalig "Ketelhuis"
op Tenweijde.

Het Vogeljaar:
Jaarabonnement door overschrijving
van €12,55 op girorekening van de
N.V.W.C., ondervermelding van
"Het Vogeljaar"

Verbandtas en -trommel:
Op excursie? Vergeet dan niet vanuit
de Ketelvink de linnen NVWC-rugtas
mee te nemen met EHBO-doodsjes,
instructies en belangrijke
telefoonnummers.
Iets gebruikt? Meld dit dan bij het
bestuur: bestuur@nwwc.nl,
☎ 0345 - 52 13 94

Inleveren vogelwaarnemingen:
e-mail: waarnemingen@nwwc.nl
Invulformulier te vinden op
www.nwwc.nl of via de speciale bak
in "De Ketelvink"

Vogelopvang:
Alle "wilde" zoogdieren en vogels,
die hulpbehoevend zijn kunnen, na
overleg, gebracht worden naar:

(tijdens kantooruren)
Kinderboerderij "de Heuvel"
Jan Kaper
Weithusen 63
4102 NV Culemborg
☎ 06-46 36 27 12

(na kantooruren)
Ruud Post
Linnaeuslaan 61
4102 LG Culemborg
☎ 0345 - 51 09 29

Postadres redactie Hak-al:
Cocky de Groot
Valeriaan 49
4102 VG Culemborg
☎ 0345 - 53 38 60
e-mail: redactie@nwwc.nl

Indien deze Hak-al onbezorgbaar,
graag retour aan:

N.V.W.C.
Middelcoopstraat 1A
4102 CE Culemborg

AGENDA

Juni	4	woensdag	19.00	Plantenexcursie Grassen
	9	maandag	20.00	Bestuursvergadering
	21	zaterdag	9.30	Green Rangers
	30	maandag		Deadline extra Zomerconvoronde
Juli	14	maandag	20.00	Bestuursvergadering
Augustus	2	zaterdag		Trektellen
	9	zaterdag		Trektellen
	9	zaterdag	13.00	Libellenexcursie naar de Regulieren
	16	zaterdag		Trektellen
	23	zaterdag		Trektellen
	27	woensdag	19.00	Water- en oeverplantenexcursie
	29	vrijdag	19.00	Vleermuisexcursie
	29	vrijdag	20.30	Nationale Nachtvliedernacht
September	30	zaterdag		Trektellen
	6	zaterdag	17.00	Picknick en excursie
	6	zaterdag	8.00	Vogelexcursie naar de Delta
	8	maandag	20.00	Bestuursvergadering
	13	zaterdag		Riviertelling/Trektellen
	13	zaterdag	12.00	Spinnenexcursie Baarsewaard
	19	vrijdag	20.00	Leden voor ledenavond
	20	zaterdag		Trektellen
	27	zaterdag		Trektellen
	27	zaterdag	9.00-16.00	Paddenstoelenexcursie (Kampina)
Oktober	4	zaterdag		Euro Birdwatch Trektelling
	11	zaterdag		Trektellen
	11	zaterdag	9.00-14.00	Paddenstoelenexcursie Kaapse Bossen
	13	maandag	20.00	Bestuursvergadering
	17	vrijdag	20.00	Lezing
	18	zaterdag		Riviertelling/Trektellen
	25	zaterdag		Trektellen

1 september deadline kopij *Hak-al*

Kijk voor het laatste nieuws op www.nwvc.nl